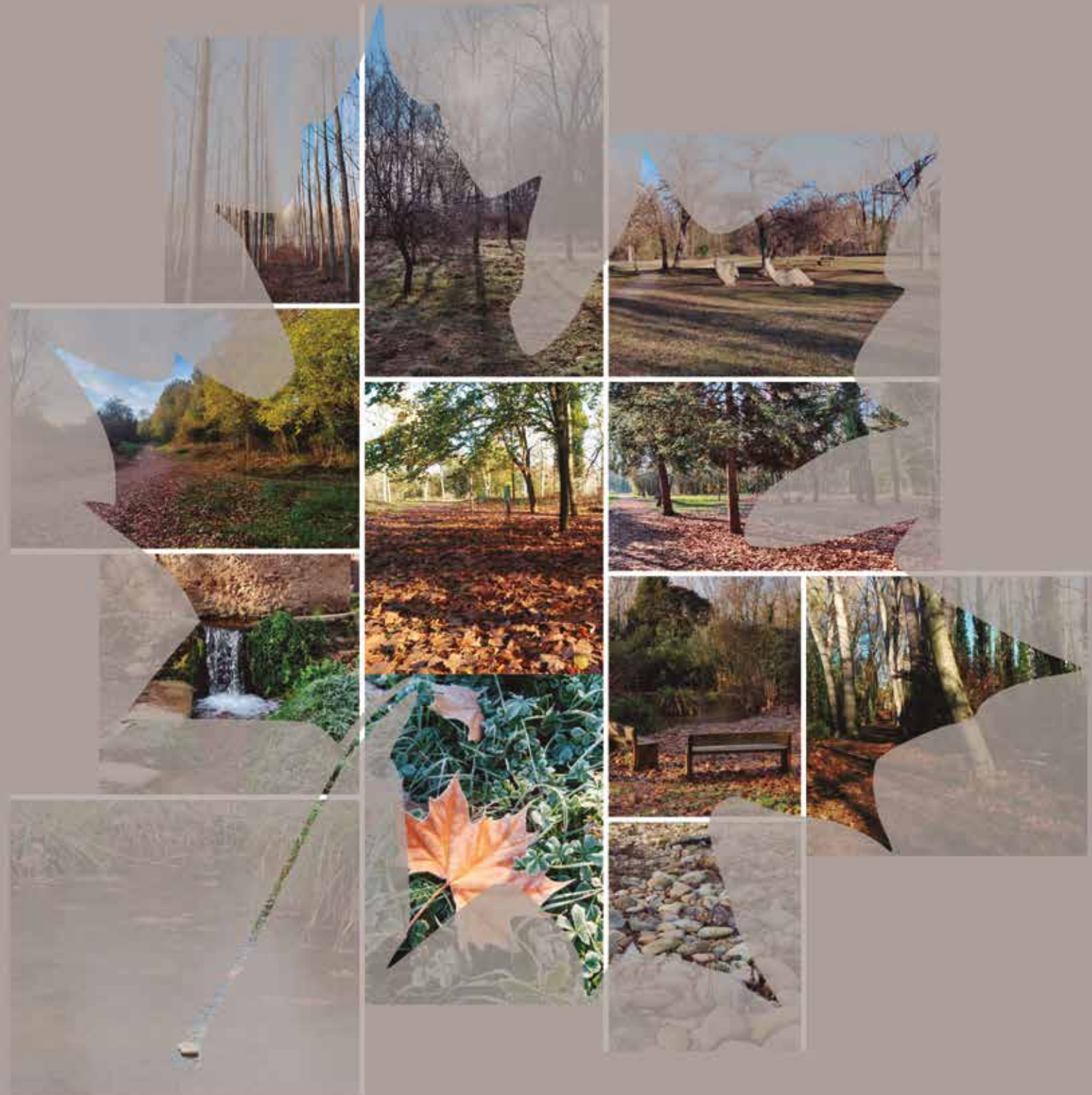

Revista de Salt

la farga

NOTICIES BREUS

El passat 10 de desembre es va dur a terme el reconeixement a les comarques i municipis amb millors resultats de prevenció i recollida de residus de l'any 2019. Salt ha estat un dels protagonistes de l'acte organitzat per l'Agència de Residus de Catalunya i ha estat reconegut a la categoria del municipi d'entre 15.001 i 60.000 habitants que ha generat menys residus municipals, concretament 369,45 kg/habitant i any.

La Gestora Urbanística Nousalt ha rebut una subvenció de la Diputació de Girona, dins de la convocatòria de l'any 2020, per l'adquisició d'habitatges. Gràcies a la subvenció atorgada s'ha finançat el 50% de l'adquisició de 3 habitatges, els quals s'adequaran per les necessitats de lloguer social del nostre municipi.

Obres de reurbanització del carrer Doctor Castany, des del carrer Major fins a l'avinguda dels Països Catalans. Amb un pressupost de 174.822 euros. Ampliació de les voreres fins a 1,75-2 metres d'amplada. S'asfaltarà el carrer de nou, construint una plataforma a un únic nivell. Soterrament de les línies aèries. Amb una franja d'aparcament al costat oest d'entre 1,80 i 2 metres d'amplada.

S'ha constituït la comissió de seguiment per la creació del futur campus de salut de la Regió Sanitària que s'ubicarà al sector sud de Salt. La comissió inclou representants del departament de Salut i de la Generalitat, i dels ajuntaments de Salt i Girona. S'encarregarà de facilitar la gestió conjunta entre les administracions i coordinar els tràmits urbanístics amb l'objectiu d'impulsar el nou clúster sociosanitari.

El Museu de l'Aigua de Salt ha rebut una subvenció de la Diputació de Girona per tal de dotar-se d'equipaments relacionats amb les noves tecnologies. Gràcies a aquesta subvenció atorgada s'ha pogut adquirir un micròfon de diadema i tres focus de leds que permetran millorar considerablement les activitats pròpies de visites i tallers i també les activitats complementàries d'exposicions temporals o espectacles vinculats a l'aigua de petit format que de manera habitual es realitzen a l'equipament.

Aquest gener s'han portat a terme les obres de millora a l'estació d'autobusos de Salt, un projecte que compta amb un pressupost de 28.712 euros. Les actuacions inclouen l'arranjament de les entrades a l'estació, la reixa d'aigües plujanes del pavelló i també la substitució de la reixa d'accés a l'aparcament del pavelló per l'avinguda dels Països Catalans. A més es realitzarà una arqueta al Passeig Marquès de Camps per millorar el manteniment del canal dels regants.

Índex

Breus.....	2
Editorial.....	3
Entrevista.....	4
Converses a mitja tarda.....	8
Col·laboració.....	9
Cinema.....	11
Petits contes.....	12
Cultura.....	13
Cuidem les Mascotes.....	14
Salut.....	16
Veïns d'arreu.....	18
Fotografia.....	20
Jardineria.....	21
Pessics d'art i ecologia.....	22
Solidaritat.....	24
Tradicions catalanes.....	25
Notícies.....	27
Ensenyament.....	29
El got.....	33
Gastronomia.....	37
Un Salt enrere.....	37
Demografia.....	38
Poti-poti.....	39
La mirada insòlita.....	40

La Farga no se solidaritza necessàriament amb les opinions expressades en els articles signats i no es fa responsable del seu contingut. La Farga autoritza la reproducció dels articles sempre que se n'indiqui la procedència.

amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya

Hem començat un nou any i persisteixen les mateixes alteracions quotidianes de la nostra vida, igual que l'any anterior. S'incrementen de forma negativa les condicions laborals, socials, educatives, culturals, sanitàries i econòmiques. No entrarem a fer valoracions de com s'està portant aquesta pandèmia, això més endavant ja es veurà. Diversos són els punts de vista de la situació en què estem segons qui vulgui buscar un equilibri entre la salut i la vida de les persones o l'economia en general. En l'aspecte econòmic les afectacions són àmplies; empreses mitjanes o petites, moltes d'elles familiars, que els ha comportat tancar el seu negoci com a mitjà de vida; treballadors, la majoria empreses mitjanes o petites, que s'han trobat a l'atur temporal o definitiu. Sense oblidar moltes indústries i comerços que aguanten com poden la crisi que ja tenim al cim i que s'anirà inflant a poc a poc. Afegint-hi el retard en el cobrament de les ajudes estatals.

Pel que fa a la salut, veurem el resultat d'aquesta precipitada i necessària vacunació general, alterant els protocols farmacèutics establerts i la seva fiabilitat a curt termini.

El criteri de molts economistes europeus és aconsellar que en l'àmbit d'Estats s'incrementi la despesa pública, lògicament augmentant també el deute. En l'àmbit ciutadà, en general predomina l'estalvi, a causa de la inseguretat de com acabarà tot. Per altres, ni l'estalvi es poden permetre i, molts, tenen feina a arribar, no a final de mes, sinó a final del dia.

Hi ha una falla molt antiga que dóna una moralitat de com funciona l'economia. Per aquest motiu la transcrivim a continuació, i diu així:

"En una petita ciutat, gairebé deserta i a penes hi ha turistes. Els diners ja no circulen, el futur és un horitzó negre. Tots tenen deutes i viuen a base de crèdits.

Arriba un turista alemany i entra en un petit hotel. Demana veure les habitacions. Està disposat a pagar bé per ella. Però abans vol assegurar-se triar bé, per això sol·licita visitar habitació per habitació i més tard decidir. Sobre el taulell de recepció diposita una fiança de 100 € i comença la seva visita.

El director de l'hotel no ho dubta: agafa el bitllet i surt corrent a pagar els seus deutes amb el camisser. Aquest agafa els 100 € i paga el seu deute amb el criador de porcs. Aquest s'afanya a pagar el que li deu al proveïdor de pinso. El del pinso liquida el seu deute amb la prostituta, a la qual fa temps que no paga. En temps de crisi, fins i tot ella ofereix serveis a crèdit. La jove agafa el bitllet i surt cap al petit hotel, on havia portat els seus clients les últimes vegades i que encara no havia pagat. Lliura el bitllet de 100 € al director de l'hotel, i d'aquesta manera liquida també els seus deutes.

En aquest moment apareix de nou el turista alemany, que acaba la seva ronda de visites a les habitacions de l'hotel. Es dirigeix al director i li comunica que, sentint-ho molt, no és l'establiment i les habitacions que busca, així que agafa el bitllet de 100 € que havia deixat com a fiança i se'n va".

Què ha passat en aquest temps?, doncs, que els diners han circulat, ningú ha guanyat diners i els deutes s'han saldat.

Que cadascú apliqui el que cregui més convenient, dins les seves possibilitats econòmiques, ja que actualment el nivell de pobresa va creixent de manera espectacular, i l'únic que pot moure els diners és el poder executiu. Amb quantitat i rapidesa. Els deutes ja els pagarem, és ara que hi ha la necessitat global.

lafarga@revistalafarga.cat
www.revistalafarga.cat

ANY XLII NÚM 333 FEBRER DE 2021

EDITA: Associació La Farga – Revista de Salt
lafarga@revistadesalt.cat - Tel. 649437295

COORDINACIÓ: Manel Oliveras
COORDINACIÓ DE DISSENY: Benet Boada

ADMINISTRACIÓ: Anna Clarà

PUBLICITAT: Josep M. Pla

CONSELL DE REDACCIÓ: Carme Torrent, Agnès Cabezas, Anna Clarà, Josep M. Pla, Manel Oliveras, Carme Garriga, Júlia Pujolràs, Pilar Velázquez i Benet Boada.

MAQUETACIÓ: Setdedisseny

IMPRESSIÓ: Impremta Pagès

CORRECCIÓ: CPNLP

PREU: 2,00 euros

COL·LABORACIONS: Lluís Mateu, Joan Serrat, Robert Fabregas, Xavier Cassany, Núria Heras, Pere Quero, Institut Salvador Espriu, Institut Vallvera, Institut Salvador Sunyer, Escola Pompeu Fabra, Escola FEDAC, Escola Les Arrels, Catalina Soler Massos de Les Cuineres de Salt.

PORTADA:

Títol: Fragments d'hivern

Autor: Ferran Burch

CONTRAPORTADA: Lluís Mateu

DISTRIBUCIÓ: Sergi Nieto

DIPÒSIT LEGAL: GI-356/1979

Noms: **Alba Casals Mitjà**
i **Joan Berga Camprubí**
Edat: **32 i 29 anys, respectivament**
Nascuts i residents a **Salt**

Professió: l'**Alba** és la fundadora de l'aula de natura **Cal Cigarro**, un projecte que ja porta 5 anys i que inclou **horta ecològica** (cistelles de productes a domicili), així com **activitats i tallers diversos a l'espai de granja**. L'**Alba** també forma part de l'associació **El Blauet**

En **Joan** és **Enginyer Tècnic Agrònom** i s'ha dedicat sempre a la **ramaderia**. Va començar col·laborant amb un ramader del Berguedà fins a fundar la seva pròpia empresa entre el 2013-2014. Ara gestiona un ramat de més de 100 vaques.

La pandèmia i el confinament han fet que revalorem els entorns naturals, la proximitat amb la natura i com de claustrofòbic pot ser quedar-nos tancats en una ciutat. En el cas de Salt, les Deveses van passar de ser una zona mig oblidada al lloc de passeig oficial de la majoria de població assedegada d'aire lliure. Però com hauria de ser aquest espai? Un parc natural? Hauria de retornar a ser escenari de pagesos i hortolans professionals? Hi poden conviure les dues coses? En parlem amb dos joves dedicats al món agrícola, l'Alba Casals de Cal Cigarro i en Joan Berga, ramader de vaques.

Tot i que les tendències crec que estan canviant, no és el més habitual que uns joves es dediquin al món agrícola, com vau decidir dedicar-vos-hi?

Alba (A): En el meu cas va ser arran d'una crisi personal, estava estudiant Ciències Ambientals i no acabava de tenir clar seguir amb la carrera. Per altra banda, sempre he tingut un vincle amb el món rural a través de la família i també havia estat fent educació ambiental amb l'associació El Blauet. Llavors vaig pensar: per què no barrejo les dues coses? Aquest patrimoni familiar i cultural de la pagesia amb la part d'educació ambiental, i així va començar aquest projecte. Primer amb la part d'horta, les cistelles ecològiques, i poc a poc vam anar desenvolupant el projecte rural-educatiu de la granja.

Joan (J): En el meu cas també hi tinc una vinculació familiar però en aquest cas amb l'horta, al que s'han dedicat els meus pares, però a mi sempre m'han apassionat els animals. Des de petit era el meu somni dedicar-m'hi, però la veritat és que no esperava que es fes realitat perquè tothom em deia que era molt complicat, que era molt difícil fer un negoci d'aquest tipus si no tens ja una base arrancada. Vaig estudiar enginyeria tècnica agrícola i vaig començar a treballar els estius al Berguedà, amb un veí dels meus avis. Ell em va dir si volia cobrar o si volia que em donés una vaca cada estiu que treballés per ell, i així ho vam fer. Vaig aprendre molt amb ell i fins avui, ara és plenament la meva feina.

No és un sector fàcil.

A: No és impossible, però fixa't que tots dos hem partit d'un entorn que ens ha donat suport, perquè arrencar de zero... si no impossible, és molt complicat, per tant és una gran sort haver tingut aquest patrimoni, aquestes ajudes, aquests "padrins", és molt important.

J: No sé si a tu, Alba, et va passar, però a mi la majoria de gent gran m'aconsellaven que no ho fes! En el meu cas he tingut la sort d'aprendre de dos emblemes de la pagesia que són en Jordi i la Quimeta de cal Marquès, que són com uns avis per mi, són la tradició en potència.

Ha canviat molt el sector des de l'època dels vostres avis?

J: En el sector làctic sí que hi ha granges que son una indústria totalment automatitzada, de molta precisió. El meu sector, que és extensiu, manté una mica més la tradició, no ha canviat tant. Les vaques segueixen pasturant a la muntanya, però abans hi havia el pastor sempre amb elles, ara hi ha el fil elèctric. Abans amb 20 vaques ja podies viure, ara en necessites més. I seguim fent la transhumància, a l'estiu pugem totes les vaques en tres o quatre municipis del Berguedà, perquè allà hi fa menys calor, i a l'hivern aquí a Salt. És el mateix que s'ha fet tota la vida, però ara ho fem en camions, que és més còmode per a tots.

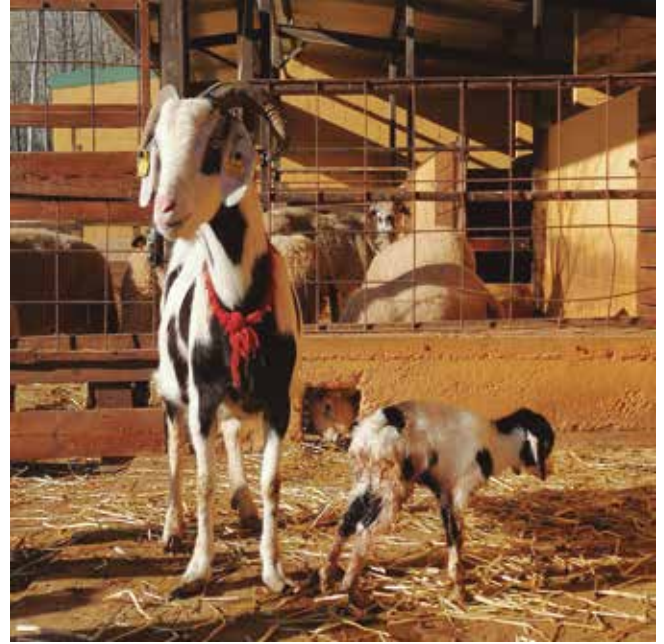
pre amb elles, ara hi ha el fil elèctric. Abans amb 20 vaques ja podies viure, ara en necessites més. I seguim fent la transhumància, a l'estiu pugem totes les vaques en tres o quatre municipis del Berguedà, perquè allà hi fa menys calor, i a l'hivern aquí a Salt. És el mateix que s'ha fet tota la vida, però ara ho fem en camions, que és més còmode per a tots.

I en el cas del conreu ecològic, Alba?

A: En el meu cas treballem junts amb el meu pare i ha estat molt fàcil el pas de convencional a ecològic perquè ell ho ha acollit de seguida com una nova bona manera de fer. De fet, el que feien abans a casa meva era planter. Per tant, el canvi ha estat en dos sentits: a produir el producte final i ecològica. La societat va cap aquí, i jo per idees i maneres de fer també vull anar cap aquí. Pel que fa a la part de la granja, el que volem oferir, transmetre i recuperar és precisament la tradicionalitat. Que la gent pugui venir i saber què és munyir una vaca

amb les pròpies mans i saber d'on surt la llet i que no surt d'un tetrabrick directament de la nevera, sinó que es puguin veure i viure tots aquests processos. També a través de tallers de cistelleria, de cuina, transformant productes d'horta o de la granja, tot el que sigui recuperar el coneixement i les maneres de fer tradicionals.

És un sector imprescindible, molt sensible

a diversos factors, també molt regulat. Com és el tracte amb l'administració?

J: El principal problema és que bona part de la societat està desarrelada de la terra, de la pagesia i de l'agricultura. Ho has d'entendre i viure una mica, és molt complicat buscar solucions si no trepitgem la terrosa. I els processos de l'administració son molt lents.

A: El tracte amb l'administració acaba sent sempre força complicat. El desconeixement fa que no sàpiguen ben bé què t'han de demanar, com t'ho han de demanar. Sí que hi ha ajudes però tornem a anar a parar allà mateix, si no tens algú darrera per arrencar, difícilment pots arribar a accedir-hi.

J: El principal problema de les ajudes per a joves és que tu ho has d'avançar i després ells et retornen la part subvencionada, però potser al cap d'un o dos anys... Si ningú t'ajuda, com ho fas?

Com heu passat aquest 2020 tan complicat? Us va afectar el Glòria?

A: Sí, a nivell d'infraestructures, se'ns en va endur tot el galliner, 100 metres de paret. I els més de 100 animals tancats dins el paller. Per sort, amb l'assegurança hem pogut més o menys cobrir-ho, però va suposar un desgavell important. Justament del què parlàvem, no hem rebut cap ajuda pel temporal, sinó que ens hem recuperat gràcies a l'assegurança privada i també amb una recollida social. La veritat és que penso que hi va haver força deixadesa del mateix ajuntament, no vam tenir cap ajuda, ni que fos una brigada per ajudar-nos amb les destrosses de l'espai. I quan havíem de recuperar l'activitat, arriba la Covid i el confinament. Però en aquest cas, per mi, ha estat positiu. Ja treballàvem amb servei a domicili i se'ns va desbordar la demanda les primeres setmanes, va ser molt frenètic poder assumir la feina, però ens ha anat molt bé perquè hem fidelitzat clients, hem obert noves rutes de repartiment. Ha estat positiu, que ja està bé de tant en tant, que som un sector que sempre pringuem!

Tu, Joan, com has viscut aquest 2020?

J: Amb la Covid el comerç local ha augmentat les vendes però en el meu cas hi he perdut. La meva producció no és del producte final, els nostres vedells els venem amb sis-set mesos a granges que després ells engreixen i en comercialitzen la carn, llavors el meu producte acaba anant a la gran distribució. La meua idea és canviar-ho, fer engreixar alguns animals i fer-ne la venda, però a dia d'avui no és així. La vedella és un producte molt de restaurant i amb els restaurants tancats i disminució de l'exportació, el preu ha baixat. Amb el Glòria també vam tenir força desgavell. Feia tres dies que havien arribat totes les vaques aquí a Salt i

les vam haver de treure de nit i posar-les al Mas Devesa, les joves als baixos de la casa, com es feia antigament, perquè eren massa joves i no podien estar amb el toro. Per sort, els camps no van rebre molt, perquè l'herba estava ben arrelada i son camps molt planers. Sí que el temporal es va emportar unes quantes bales de menjar que van anar riu avall, però el principal problema va ser que em va tombar totes les tanques, i a part de la despesa econòmica, una feinada increïble. Un caos total. Tampoc vam cobrar cap ajuda. A Salt els mapes que es van fer de les zones afectades no coincidien amb la realitat d'on hi havia hagut els danys. Sort de la gent que em va ajudar.

A: Nosaltres igual, sort dels amics i família que, o no podien treballar a les seves feines o que treien hores d'on podien, van venir a donar un cop de mà, perquè era insostenible aquells dies.

Quina visió teniu de com ha de ser el Parc de les Deveses?

A: Jo penso que no és un parc, mai ha sigut un parc, però sí que és un espai natural. Però molt petit i molt delicat perquè està molt a prop del municipi, amb un entorn ple de gent, d'activitats, i aquí és on hi ha la

complicació en la gestió. Si fos un Parc Nacional, podria arribar a tenir un interès econòmic com a espai natural, però com que no és així, des del meu punt de vista, la gestió ambiental és la més oblidada. Sort que hi ha el Consorci del Ter, que és un organisme que intenta pal·liar això, engranant, en aquest cas a través del Ter, tots els espais naturals que vincula i els municipis, buscant que es facin activitats de promoció, que es faci bona gestió d'espais que encara queden de bosc de ribera, de basses, d'aiguamolls, però és l'etern oblidat perquè no hi ha una productivitat econòmica. És un problema de base en aquest país. No és una prioritat el tema ambiental, per això des del meu projecte intentem posar al màxim en valor aquests espais, perquè això canviï en un futur.

J: Jo crec que Salt no és conscient del que li deu en aquest espai. El que ha donat aquesta terra al poble, la quantitat d'hortolans que hi havia a l'època dels nostres avis, la vida que hi havia en aquest parc... Ara la pagesia necessita grans explotacions per viure, abans no era així, antigament molta gent treballava a la fàbrica, després tenien el seu tros de terra, cultivaven una mica, feien molta producció pròpia. La fertilitat d'aquesta terra és famosa per lo bona que és, l'horta d'aquí té molt bon nom. És una terra boníssima per cultivar. I ara cada dia hi ha menys pagesos.

Ha canviat molt...

A: Però tu ho has dit, Joan, per arribar a guanyar-te la vida avui dia has de tenir grans extensions i se'ns oblidava de vegades el respecte pel medi ambient. Volem agafar més tros i si arranquem una planta que té un valor ambiental, doncs és igual... Si tant li devem i tant li agraïm, respectem-ho tant com puguem.

J: Tot ha canviat molt, sí. Ara fins i tot per mantenir les regueres, tenim feina, acabem sent els que ens hi dediquem i que ens interessa regar bé. Abans, el dia de repassar les regueres era una jornada en què tothom

participava. Aquest sentiment col·lectiu ara no hi és. Fa tristesa pensar que abans eren 200 hortolans que en vivien i ara potser 3 o 4 que s'hi dediquen. I la logística és complicada perquè hi ha molts horts petits, rellogats, abandonats, etc.

Canviarem de xip algun dia quant a la manera de tractar el planeta?

J: Si molta gent sabés com de positivament repercuteix en el seu entorn, quedarien parats. I el gust! El que s'ha perdut més és el gust per la qualitat, producte de proximitat és producte fresc. Hem de començar per la cuina. Els cuiners valoren el producte i és per on arribarem abans a la gent.

A: És qüestió de prioritats, però joestic veient que cada vegada va més a l'alça i encara més evident els últims mesos. El gust és la porta d'entrada. Si tasten el producte moltes vegades la gent fa el canvi, no cal dir-los res més. Jo mantinc l'esperança en les noves generacions, si no, no em dedicaria al que em dedico. Anar canviant i reeducant

els més joves. Per això, aquí a l'aula fem activitats en aquest sentit: recerca de plantes silvestres, cuina amb productes de la granja, etc.

Quines polítiques s'haurien d'aplicar, doncs, a les Deveses? Què faríeu si fóssiu regidors?

A: Per mi l'educativa, com a base de tot el que es pugui desgranar després. No només en l'àmbit escolar, sinó general, educar la població. Quin valor té la part ambiental? Al final sembla una idea romàntica, però és el patrimoni de tots. Les espècies autòctones, la natura original i ancestral de cada lloc és el patrimoni de tots, però sovint és el que no interessa a ningú perquè no li veiem aquest valor.

J: Per respecte als nostres avis, que potenciessin la pagesia perquè més gent en pogués viure: que hi pugui haver més hortolans, pagesos, pastors... que hi hagués més vida, per respecte al que va ser, perquè la vida que ens ha donat aquest espai no la podem oblidar.

Agnès Cabezas Horno

La **farmàcia**

Horari: dill-div 9:00 a 13:30 i 16:30 a 20:30 | dis 9:00 a 13:30

Rosa Aguer

 629 19 69 55 lafarmaciaaguer@gmail.com

Carrer Major, 269 • 17190 Salt • Tel. 972 23 12 49 • www.lafarmaciaguer.com

...I ara no sé què volia dir

converses a mitja tarda

Després d'algun temps, finalment les amigues ens vàrem tornar a veure, a la cafeteria habitual per prendre un d'aquells cafès amb llet aromàtics tan bons. Per fi ens veiem, i és que la maleïda pandèmia ens ha cagpirat la vida.

-Potser em repetiré - va dir una d'elles, només d'entrar-. No trobeu que la realitat supera la ficció? Vull dir, ningú s'haguera imaginat mai que hauríem d'estar confinades, portar mascaretes, desinfectar mans, conservar distàncies i tot aquest enrenou que està passant ara... I si no, recordeu: l'enfonsament del titànic, les torres bessones, la bomba atòmica sobre Hiroshima, l'holocaust i tants altres. Tots aquests fets superen de bon tros qualsevol guió cinematogràfic.

-Tens tota la raó, però no ens posem tràgiques, val més parlar de coses més banals.

-Ja ho pots ben dir. Parlant d'un altre tema: encara aneu al club de lectura de la biblioteca?

-I tant, i ens agrada molt; però ara fem les sessions telemàtiques. L'últim llibre que hem llegit -ara no recordo el títol, ni l'autor...- és aquell que també va escriure ... sí, vull dir aquell escriptor Iranià...no, Iranià no, Afganès... aquell de "Estels en el cel". Ara llegim un altre llibre del mateix autor, "Les muntanyes que parlen" o alguna cosa semblant. Ben mirat, no sé què hi fem en els clubs, després de llegir, si tardem molt a fer la trobada ja no recordem ni de què tractava la lectura! Ai mare de Déu... ara ja no sé què us volia dir! Ai aquesta memòria...no us passa a vosaltres que de cop i volta se us atura "el disc dur"?

-I tant... Mira, l'altre dia, sense anar més lluny, la meva germana em va dir que, o li faig més cas quan m'explica coses ... o no sé què més em va dir... i és que em disperso!

-Fa pocs dies, una amiga em va explicar que estava molt amoïnada, i que ara, amb aquest recoi de pandèmia, la família està tota "de caps per avall" i per acabar-ho d'adobar, resulta que la filla mitjana s'ha separat del marit i apa, només li faltava això: "el fill pròdig torna a casa", en va marxar una i ara en tornen tres... (la filla i els dos néts). No sé pas com ens ho farem, va dir tota amoïnada...

- De vegades les persones més importants són aquelles que t'estimen fins i tot quan ni tu mateixa et suportes... oi que m'entens?, per això torna a casa teva... i si no, on vols que vagi?... li vaig dir ... I ara m'he perdut, i no sé per què ho dic això!

-De qui parleu?

-salta la despistada de torn-. Doncs a mi m'agrada molt la verdura, a més, a la nostra edat, és el que més ens convé; perquè a totes ens sobren alguns quilets, i no vull mirar ningú!

-La torranaps de torn ja ens està aixafant la guitarra. I jo que volia demanar un croissant, toca't els nassos! I parlant de tot, quin dia ens tornem a trobar?

-El dimecres vinent? Ai no, dimecres no, tinc... ara no sé què he de fer, però em balla pel cap que tinc alguna cosa a fer. I a vosaltres quan us va bé? Mireu, millor que ens enviem un whatsapp uns dies abans.

-Jo no en tinc de mòbil, ni de whatsapp, ni falta que em fa. Va soltar una d'elles, que és totalment al·lèrgica a les noves tecnologies (...ai senyor, doneu-me paciència.... però doneu-me-la ja!, vaig pregar).

... I l'altra, que és tot el contrari, no treia la vista de sobre del mòbil, tancada en el seu món virtual, ens mira, i diu: "el nostre problema de comunicació és que no escoltem per entendre, sinó que escoltem només per contestar". I torna a mirar el mòbil i es queda tan ampla. I jo gairebé que m'ennuego. Mare de déu, el que hem d'aguantar!... i ara no sé què més us volia dir...

Júlia Pujolràs Casadevall

EQUALDENT

Odontologia avançada

Passeig Països Catalans 116
17190 Salt
Tel. 972 23 11 79
Fax 972 23 39 20
www.equaldent.com

TOTS ELS TRACTAMENTS AL TEU ABAST

ARoma hi ha la quantitat justa de brutícia, de vellesa, de desordre i de soroll per esdevenir una ciutat única i extraordinària. Arreu on poses la mirada trobes forats a la vorera, carrers laberíntics que no saps ben bé on van, palaus abandonats o que perden el maquillatge, piles de ruïnes i més restes arqueològiques disperses al voltant dels set turons. Roma té la màgia necessària per prendre't el cor, l'ànima i tot el que sigui intangible. No sabria dir quantes vegades l'he visitat, però no deixa de sorprendre'm sempre que la camino. A cada nova estada que hi faig, descobreixo un racó nou, una capella minúscula o un fresc amagat rere una porta particular. Crec que Roma va dosificant els seus tresors i te'ls deixa veure ben a poc a poc. Potser ho fa perquè la vagis visitant, com una mare que espera una data assenyalada per retrobar els fills i treure la capsa de bombons que guarda gelosament, o tan sols perquè té vergonya de mostrar-se. El cas és que a mi em té el cor robat.

Però Roma no és tan sols el món clàssic o la terra dels papes i els cardenals. La ciutat guarda entre els seus carrers tantes històries que ens seria difícil poder-les escoltar totes en una sola vida. Si tens el coratge suficient per escapolar-te de les zones més turístiques, pots endinsar-te en les biografies d'homes i dones que han deixat petjades profundes tot i que, moltes vegades, anònimes. Un d'aquests indrets màgics del que vull parlar-vos és del cementiri dels anglesos o cementiri dels no catòlics: *Cimitero acattolico* o *Cimitero degli Inglesi* de la ciutat eterna. Alguns poden pensar que els cementiris són llocs de

profunda tristesa, desagradables i d'arquitectura simple. Segurament, en molts casos, hi podria estar d'acord, però no aquesta vegada. La veritat és que quan entres per la seva porta es respira diferent i la llum és més intensa i angelical. Sembla impossible que només s'hi escolti el cant dels ocells o el soroll que fa una flor en moure's amb el vent. Palpes a la pell el descans etern i el repòs de les ànimes que han trobat la pau.

Només d'entrar giro a l'esquerra

cap a la part més antiga. La zona és ampla i les làpides es distancien unes de les altres, refugiant-se en la soledat. No puc deixar d'observar incrèdul com una piràmide presideix enorme aquell espai vell. Miro la guia que he adquirit a una delicada Mrs. anglesa a la botiga de l'entrada i lleigeixo que és el monument funerari de Gai Cesti, antic pretor i tribú de la plebs durant l'època d'August. Pel que sembla, aquella terra estava destinada des de temps antics al repòs i al record dels mortals, però tot i així l'edifici funerari se'm fa estrany, com si estigués en un lloc que no li correspon.

Deixo de mirar el sobresalt d'estil egipci i giro el cos fins a un cantonada simple i quasi buida. M'assec en un banc i lleigeixo en una làpida: Here lies one, whose name was writ in water. Resto una estona mirant i palpant la làpida, després m'ajupo sobre les floretes liles que l'envolten i es fa evident el que hi he trobat: la immortalitat existeix. Keats, el poeta del rossinyol, viu per sempre en les flors que creixen i l'herba que mira amunt com en un etern renéixer.

No ploris més! La flor gentil
ja tornarà amb un altre abril.

Entenc que la bellesa del lloc la donen els centenars d'homes i dones que jeuen sobre quilos de terra. La majoria d'ells són artistes, mecenes i estrangers. Hi ha russos, anglesos, canadencs, estatunidencs, australians i un llarg etcètera de nacionalitats. Tots ells a tocar-se els uns dels altres dins la part més nova del cementiri. Trobo Percy Shelley sota un pi. Netejo la làpida que jeu a terra i ressegueixo amb el dit les lletres negres que diuen el seu nom. Un altre esperit etern que va morir lluny d'aquí mentre navegava en un vaixell que va naufragar. El seu cos va ser cremat a la platja i sota la llosa no hi ha ossos sinó cendres. Malgrat pugui ser rar, noto en aquell lloc de descans la bellesa de la vida i l'essència de l'existència. Alguns ho podreu entendre, d'altres potser no; però si els poetes tenen el seu nom escrit sobre l'aigua, d'altres volem ser escrits dins el vent. Malgrat tot plegat només quimeres d'un lletraferit de poble.

En tot cas, si teniu la sort de ser a Roma i us pregunteu: per què té tanta màgia i bellesa aquesta ciutat? Quins esperits la vetllen? Aneu prop de la piràmide, entreu per la porta i hi trobareu la resposta que encara guarda per a vosaltres la ciutat eterna.

Robert Fàbregas

MARIANO TULSÀ s.c.

ELECTRICITAT - LAMPISTERIA - CALEFACCIÓ - AIRE CONDICIONAT - GAS

c/ Santa Afra, 15 - Tel. 972 24 12 47 - 17910 SALT (Girona)

D'aquells anys d'espelmes, "carburos" i petromax

Als molts problemes que ens ha portat la pandèmia a part dels de salut: confinaments, pèrdues de feina, aules tancades... ara sentim parlar molt més de la nova pobresa, la "pobresa energètica", la trista situació de moltes famílies que per no poder pagar els abusius rebuts han de passar l'hivern sense gas ni electricitat o han de reduir molt el seu consum. Forma part de la "pobresa d'habitatge" que conculca el dret humà de poder viure en un habitatge digne i adequat (article 25 de la Declaració Universal dels Drets Humans). Pobresa que els confinaments han fet més crua i penosa.

Les restriccions elèctriques

Aquesta injusta situació em recorda la pobresa energètica que ens va imposar Franco durant les dècades dels 40 i 50. Em refereixo a les tristament famoses restriccions elèctriques, que van començar em sembla l'any 44 i van durar fins al 58.

Solien coincidir amb la tardor i l'hivern i consistien en tallar totalment el subministrament elèctric de 2 a 5 dies a la setmana. El nombre de dies i les hores que durava la tallada variaven d'un any a l'altre i en els mesos d'un mateix any. Em sembla recordar que la més llarga va ser l'any 50: no hi havia corrent elèctric des de les 2 de la matinada fins a 2/4 de 7 de la tarda.

Com que en aquella època gairebé tota l'electricitat es produïa en centrals hidràuliques, l'excusa que donava Franco en els seus discursos era que la culpa la tenia "la pertinaz sequia". Això es repetia constantment en els "partes" de la ràdio –de tele encara no n'hi havia- i en els NODO, els noticiaris propagandístics que havien de projectar obligatòriament tots els cines abans de les pel·lícules. La gent hi feia broma: n'havia de ser molt de "pertinaz" la secada per fer durar les restriccions 14 anys. I si algun any plovia molt, fins i tot amb inundacions, el govern deia que no havia plogut en les conques on hi havia els embassaments. Però tothom sabia el que passava: el consum elèctric havia augmentat i les centrals encara eren les mateixes d'abans de la guerra. Costa ara d'imaginar el trastorn que causaven les restriccions. Algunes indústries, treballaven de nit, imposant així als obrers horaris intempestius. Altres descomptaven del sou les hores no treballades per culpa de les restriccions.

Jo era un nen que vivia a Barcelona i en aquelles fosques tardes del novembre i desembre l'ambient dins dels pisos amb la llum d'una espelma o un d'un quinqué de petroli era molt trist. No hi havia ascensor, ni ràdio (les ràdios de piles no s'havien inventat), ni podia funcionar cap aparell elèctric. Encara no existia el butà i l'única calefacció solia ser el brasser, amb les seves tòxiques emanacions que feien venir mal de cap. Recordo que a l'escola hi va haver dies que a l'última hora de la tarda no ens hi vèiem i el mestre ens llegia un conte amb una espelma.

Els llums de "carburo"

El meu pare tenia una botiga en un carrer estret del Raval. La llum del dia no hi entrava i quan tallaven el corrent quedava com una cova fosca on no s'hi podia atendre els clients. Al principi els botiguers del barri intentaven solucionar el problema amb els llums de "carburo". Eren uns aparells molt primitius. Constaven de dos dipòsits cargolats un al cim de l'altre. En el de sobre s'hi posava aigua i en el de sota terrosos d'un producte pudent, el carbur de calci, que tothom en deia "carburo". Movent una rosca es deixava caure l'aigua gota a gota sobre el "carburo", produint-se una reacció química que desprenia un gas combustible anomenat acetilè. El gas, que sortia per un tub amb un forat molt petit, el "xiclé", cremava amb una flama molt lluminosa. Però l'aparell era molest de manejar. Si queia massa aigua es produïa excés de gas amb perill d'explosió. Si en queia poca la flama feia fum o s'apagava. I el "xiclé" sovint s'embussava. Però el més molest era que al cap d'unes hores el "carburo" s'esgotava convertint-se en una mena de fang gris molt pudent que no es podia tirar a la galleda d'escombraries –encara no s'havien inventat les bosses de plàstic- i molts botiguers opta-

TRACTAMENTS AMB PRODUCTES NATURALS

vintinon

PERRUQUERIA

ÍNGRID SÁNCHEZ

c. Llarg 29 de Salt · 972 96 92 94 · 699 18 50 45

ven per abocar-lo a l'embornal, empestant el carrer amb la seva pudor.

Els petromax

Un dia el pare va tornar a casa molt content portant un gros i pesat llum que acabava de comprar. En deien un petromax, Altres botiguers també en tenien. Era un aparell de maneig complicat i perillós dins d'una botiga. Portava un dipòsit que es carregava amb petroli però que anava a pressió. Un cop carregat s'hi injectava aire amb una manxa fins

que el manòmetre marqués 2 atmosferes. Després, obrint una finestreta de sota el dipòsit, es posava alcohol en una mena de platet i s'encenia per tal d'escalfar el serpentí per on havia de passar el petroli. Quan semblava que ja era prou calent s'obria el pas de petroli que, passant pel serpentí, es vaporitzava fent un xiulet. Aquest vapor de petroli era el gas que, un cop encès, posava incandescent una "camiseta". Tot això és fàcil d'explicar però a la pràctica es podien presentar problemes: poc o massa alcohol, el "xiclé" embussat, la "camiseta" trencada, pudor de petroli...

Han passat 70 anys, les xarxes energètiques arriben a tot arreu, les companyies subministradores obtenen guanys milionaris, figura que hi ha democràcia... La pobresa energètica d'avui és una vergonya.

Joan Serrat

cinema

Josep

Josep Bartolí va ser un sindicalista, pintor, escenògraf, escriptor i un gran dibuixant. De caràcter afable, sociable i amant de la gresca. Català i republicà convençut que l'any 1939 va haver d'escapar a França fugint de la dictadura de Franco. Es un cas real, tan real com la de milers d'exiliats que es van veure forçats a deixar el territori i desplaçar-se a altres països per motius ideològics, de consciència o per por a les represàlies per part del bàndol vencedor.

Als camps de concentració francesos, els refugiats van haver d'afrontar condicions de vida molt dures. A la intempèrie o en forma de barracons, no disposaven de condicions de salubritat ni d'aigua potable i sovint no s'administrava menjar als presoners. Tampoc tenien roba per abrigar-se del fred i del vent. L'amuntegament, les humiliacions i la por de morir en qualsevol moment van marcar per sempre més la vida dels homes i dones que ho van patir.

Aurel és el director de *JOSEP*. També és il·lustrador. El seu interès pel personatge va ser immediat. Va quedar impressionat per uns dibuixos que en paraules seves són *forts, potents, nets, bonics i tècnics*. *JOSEP* havia de ser per força una pel·lícula dibuixada. Literalment, amb dibuixos que es mouen. No té escenes espectaculars ni colors vius, ans al contrari, s'ajusta exactament al tema del qual s'està parlant, al missatge que es vol exposar.

Traços minimalistes al començament, més gruixuts i més foscos amb una carència quasi total del color durant la seva vida als camps de concentració. Refugiats travessant la frontera amb França, les tanques de filferro i els cellers. La misèria dels seus exposada fins al mínim detall. Josep Bartolí

va canalitzar tot aquest horror amb un llapis i un paper dibuixant el que tenia al davant dels ulls.

El color arriba amb la seva fugida a Mèxic. Un blau encès i brillant emergeix de la pantalla quan el protagonista pinta la casa de la seva amiga i amant Frida Khaló. No és casual. El blau és el color de l'esperança i la fe i quasi totes les associacions amb aquest color són positives.

JOSEP és una història de resiliència i amicitat, embolcallada amb música i en la veu de Sílvia Pérez Cruz, que posa en context els sentiments en temps de revolució, guerra i camps de concentració.

El cinema francès rescata una part fosca de la seva història a través del testimoni gràfic d'un exiliat republicà, combatent i dibuixant excepcional.

Núria Heras Colomer

Com us ho explicaré, jo? La meua amiga Júlia és una noia excel·lent, simpàtica fora de mida. Tota ella desprèn amabilitat i comprensió, és gentil i cordial. En té tanta d'estima en el seu sí que li cau de les butxaques i pels descosits, en porta en els mitjons i inclús a dins de la bufanda, al forro de l'abric i a sota del barret... però tenia un problema molt gros: se sentia sola.

Moltes vegades s'asseia a la vora del mar, a l'espigó del port del seu poble i plorava. Li queien les llàgrimes al mar i se li fonien amb l'aigua de les onades. Les juliolles les confonien per la salabor que portaven. Eren tan nítides que si no fos per l'escalfor, ningú se n'hauria assabentat, sols els corals amb els seus tentacles s'inclinaven cap a elles complaguts.

El motiu era que la gent confonia la seva estima amb que tenia interès, però no era la seva finalitat. Ho donava tot i no se'n quedava gens per ella. No s'estimava.

Aquella tarda, la forta tramuntana li feia voleiar els pocs cabells que li sortien del barret, tot ell ben encasquetat. El fred li transformava la pell de rosada a blanca. Les galtes eren liles i els llavis morats de fred mirant el mar. Se li va acostar un gat que buscava el seu escalf i, tot i sentir-se abandonada, va aixecar el braç per crear un espai on el gat s'hi pogués resguardar. Tots dos miraven com es movien les onades cada cop més engrescades.

Entre el vaivé, l'un a l'altre es passaven l'escalfor. El gat manyagoi li passava de tant en tant el seu caparró per la galta, més comprensiu que molts homes. Era el gat d'un pescador que a canvi d'algun peix de segona li guardava les xarxes del rosec de les rates.

Cada cop pujaven les onades més amunt i el gat va fer un gest d'avís profètic. En va saltar de la seva falda i va arrencar a córrer mentre que una onada va envair l'espigó fent caure la Júlia a l'aigua. Els seus crits d'auxili es barrejaren amb el so de les onades que la feien anar d'un cantó

a l'altre amb molta força.

Sols un pescador, que va veure el gat sol i que s'espolsava l'aigua, va intuir el drama. El pescador, amb celeritat, es va acostar a mirar i va veure la meua amiga com rebotia a les pedres i semblava inconscient. Ell va fer un fort crit d'alerta, i tots a una es van acostar per ajudar-la, mes el seu cos inert surava a l'aigua. Un dels pescadors que portava una perxa de salvament la va agafar per sota les aixelles i aprofitant una onada la va pujar fins a dalt.

De seguida tots la van apartar de la vora del mar. Eren homes forts i valents, els quals el silenci els acompanyava sempre, però sabien valorar les persones correctament, i li tenien a la Júlia una gran estima. Es preocuparen urgentment per la seva salut i van avisar el metge del poble. Ella tenia una ferida al costat dret del crani per sobre de l'orella en picar en una de les pedres. Estaven espantats per si havia sigut un cop fatal. El gat se li va acostar i li va llepar la cara, així com si li passes una vida i la Júlia va reaccionar. Tots en van quedar sorpresos del fet.

Mentre esperaven el metge i l'ambulància, ella va dir:

- No serà res. Tinc tanta capacitat de patir com de fruit. Estic bé!

Aquella nit la llum del far il·luminava més que mai, sobre un cel negre ple d'estels, mentre un gat virolat dormia enroscat al cim d'unes xarxes, conten d'haver regalat una vida.

A partir d'aquell dia es va començar a valorar...

Xavier Cassany

FORAPLAGUES

S A N I T A T A M B I E N T A L

DESRATITZACIÓ

DESINSECTACIÓ

FUSTA

DESPARASITACIÓ

DESINFECCIÓ

Plaça de la Vila,
24 Local 3,
Salt 17190

www.foraplagues.com

9 7 2
4 4 7
2 2 0

Títol: Mar d'estiu
Autor: Rafel Nadal i Farreras
Editorial: Univers, 2020

A Mar d'estiu en Rafel Nadal ens proposa una obra de no-ficció intimista basada en les experiències de la seva infantesa i les adquirides en els seus nombrosos viatges contades en primera persona. És un viatge sentimental per aquest mar Mediterrani i la cultura que agermana tots els pobles de la seva riba.

El llibre té tres parts, la primera

és la descoberta personal del petit mar de la seva infància, la segona és la descripció dels llocs on ha viatjat amb la seva companya, on han compartit experiències i vivències amb la gent que habita cada lloc, i la tercera part és una reflexió sobre el paper que ha tingut la Mediterrània en les nostres tradicions, en la nostra manera de viure i en la nostra història.

Des de Portlligat fins a Turquia, passant per Stromboli a Sicília, Atenes...les Illes gregues d'Icària, Hidra....és un cant d'amor al seu mar que l'ha acompanyat tota la vida. Ara que estem confinats, la seva lectura representa un alè d'aire de mar dins de casa i un desig de viatjar per racons i paisatges del Mediterrani.

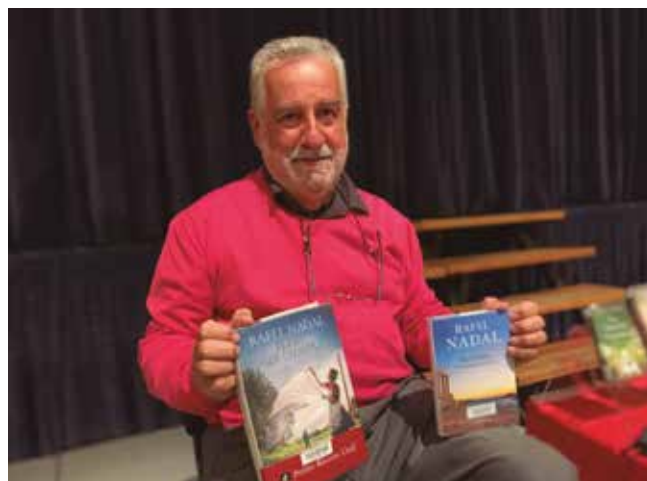
Rafel Nadal és periodista i ha treballat en diferents mit-

jans escrits on ha ostentat diversos càrrecs de rellevància, és col·laborador de Rac1 i de TV3. El 2011 comença a publicar el primer llibre i ja no ha deixat de publicar títols que li han aportat diferents premis. Quan érem feliços (Premi Josep Pla, 2012), una obra de referència de la literatura de la memòria, i Quan en dèiem xampany (2013), una saga familiar a cavall de Catalunya i la Xampanya francesa.

La maledicció dels Palmisano (2015) ha estat traduïda a vint-i-dues llengües, i La senyora Stendhal(2017), a cinc. La seva obra El fill de l'italià (2019) ha estat guardonada amb el Premi Ramon Llull, el guardó més reconegut de les lletres catalanes.

Carme Torrent

Farmàcia
PLAÇA DELS PEIXOS
EL TEU CENTRE DE SALUT

Horari:
Dill-Div. 9:00 a 13:30 | 16:30 a 20
Diss. 9:00 a 13:30

Adreça: C/ Esteve Vila, 1 - 17190 Salt, Girona
Tel.: 972 97 83 76
Mail: farmaciadelspeixos@gmail.com
Web: farmaciadelspeixos.cat

cuidem les mascotes

Coses que cal saber dels gats

Els gats van ser adorats i divinitzats en l'Antic Egipte. Segurament per la seva tasca com a caçador de ratolins en els camps de cereals del Nil, aliment bàsic dels egipcis en aquell moment.

- No hi ha dos gats amb el mateix nas, tampoc dos gossos. Igual que la nostra empremta dactilar del dit índex és exclusiva de cadascú, el dibuix i esquerdes del nas fan diferent cada gat.

- Els gats, llevat d'excepcions de gats polidactílies, tenen 5 dits en cadascuna de les seves potes davanteres i 4 en les posteriors.

- Les orelles dels gats estan formades per 32 músculs cadascuna, d'aquí la facilitat que tenen per moure-les a manera de radars enfocant a les diferents fonts de so.

- Els gats que tenen el pelatge és de tres colors, generalment són femelles. És molt rar trobar un gat mascle tricolor, de fet aquesta alteració es deu a una anomalia cromosòmica.

- Els gats no caminen recolzant tot el peu sinó que ho fan com si fossin ballarines, caminant sobre les puntes dels peus. Aquesta condició augmenta la gracilitat i elegància dels seus moviments, a més de servir per anar de caça, ja que no fa soroll.

- Els gats senten especial devoció per una planta anomenada "herba gatera (nepta)", de la família de la menta. Es freguen amb ella, la llepen, se la mengen, ingereixen les seves flors ... i tot això els produeix efectes al·lucinògens i comportaments una mica estranys (fan la croqueta contínuament, estan juganers, es freguen amb tot ...). Això és degut al fet que els felins tenen un fort sentit de l'olfacte i poden detectar la nepetalactona. Aquest producte entra per via nasal en el felí i produeix semi al·lucinacions. Els seus efectes no són nocius sempre que no s'inhali o ingereixi en excés.

- Els gats i tots els felins no poden detectar els sabors dolços, a causa d'una mutació genètica que torna inútils els detectors del sucre en les seves papil·les gustatives. Potser penses que no és cert perquè el teu gat es deleix per les molles del pa de pessic, però el que de debò l'atrau d'ell és el greix que conté, com, per exemple, la mantega.

- Durant molt temps es va creure que els gats tenien una visió monocroma, és a dir, que no distingien els colors. No obstant això, estudis recents van provar que no era així i que, per contra, els mixinos són capaços de veure diferents colors, això sí, de forma limitada. De nit veuen només en blanc i negre. De dia i quan hi ha més llum distingeixen entre el vermell i el blau encara que semblen no diferenciar el verd, el groc i el blanc. Es pensa que el vermell el perceben com un gris fosc.

- Els bigotis dels gats actuen com a sensors ajudant-los a caminar quan estan a les fosques, és a dir, l'espai que té un forat pel qual es volen ficar, i fins i tot a caçar. També són indicadors del seu estat d'ànim. Mai tallis els bigotis al teu gat, cada cert temps cauen, però després tornen a créixer.

- No tots els gats tenen els coixinets rosats. Si el gatet és negre, els tindrà negres, si és claret, els tindrà rosats i si presenta diversos colors seran multicolor.

- Els gats són uns autèntics atletes i són capaços de saltar fins a 6 vegades la seva grandària gràcies als poderosos músculs de les seves potes del darrere, la flexibilitat de la seva espina dorsal i la seva capacitat d'ubicació.

- Els gats sí que produeixen suor encara que en menor quantitat que nosaltres, ja que tenen menys glàndules sudorípares. Les seves glàndules sudorípares es localitzen entre els coixinets de les potes, la barbata, l'anus i els llavis. Fixa't que en dies de calor asfixiant el teu mixino pot deixar marques de suor al terra de casa.

Altres característiques dels gats i el seu comportament

- Els gats miolen principalment en la seva comunicació amb els humans i gairebé mai amb altres felins.

- Encara que moltes vegades els gats ronronegen de pur gust, en altres ocasions ho fan quan estan malalts, espantats o de part per tranquil·litzar-se.

- L'aspirina i el paracetamol són tòxics per als gats, més vulnerables a ells que els gossos.

- Els gats que són sords solen miolar molt més fort que els que no ho són.

- Els gats són animals molt territorials i com que sempre són a casa mentre que nosaltres anem i venim ...ells són els amos!

- El motiu que enterrin els seus excrements és perquè en la naturalesa la seva olor penetrant delata la seva presència i podria atraure possibles enemics.

- Els gats poden transmetre estats d'ànim amb la seva cua. Si el teu mixino alça la cua i la manté estirada totalment cap amunt, t'està saludant.

- Quan un gat es posa cap per amunt vol dir que confia plenament en tu, ja que en aquesta posició l'animal és molt vulnerable i no pot defensar-se si pateix un atac.

- Quan el teu gat es frega amb tu el que està fent és marcar-te com a part del seu territori. Sí, ets de la seva propietat i a la resta de mixinos els ha de quedar clar.

- Si el teu gat t'ha llepat les mans, la cara o els cabells t'està dient que t'accepta com a part dels seus.

- Si fumes davant del gat, has de saber que l'estàs convertint en fumador passiu i que el nociu fum pot inflamar les seves vies respiratòries. En casos més greus li pot desencadenar asma felina.

Recorda!, tu ets l'amo, però qui mana sóc jo.

El veterinari

MERCERIA I TEIXITS YASMINA

La millor varietat de teixits i de merceria

A Yasmina trobaràs una gran varietat de:

Teixits
Cintes
Botons
Fils
Cremalleres
Bies
Pedreria...

Ja sigui per la teva llar com per confeccions de moda.

Teixits de Patchwork, loneta, blonda, tapisseria, punt, buata, ras, forro, lli, cortinatge, cotons infantils, rus, goma Eva, pelfa, entre Telas, hule, licra i molt més. I una gran varietat de complements de

PATCHWORK

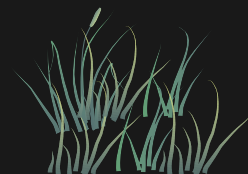
A més a més també hi ha servei de tapisseria, confecció, arranjaments i molt més!!

I TOT A UN PREU SENSE COMPETÈNCIA

**ESTEM AL CARRER
SANTA EUGÈNIA, 27**

**GIRONA
17005**

Aquest any més que mai, són moltes les persones que se senten cansades, desanimades, entristides o apàtiques. Hem de tenir present que venim d'un període en què el nostre cos possiblement ha patit una descompensació provocada per l'estrès. A conseqüència d'això, el nostre organisme intenta compensar i regularitzar, i consumeix més energia de l'habitual i això ens dóna flaqueza.

Per altra banda, el descens de les temperatures i l'escurçament de les hores de sol, a més de produir una baixada de la serotonina (que és l'hormona que ens dóna ganes de fer coses), fan que el nostre organisme s'hagi de readaptar a tots nivells, inclòs l'immunitari.

En el transcurs d'aquesta estació de l'any, el nostre organisme també es prepara per fer front als virus i als bacteris que apareixen en els períodes més hivernals. Aquesta temporada amb el virus afegit de la Covid-19.

Tot això influeix en el nostre cos, i ens pot fer descompensar. De fet, no ens ha d'estranyar que moltes persones pateixin gripes intenses, refredats i altres problemes immunitaris, així com que ens caiguin els cabells i reapareguin malalties de la pell com, per exemple, l'acne, els èczemes o la psoriasi, entre altres.

Ara bé, cada persona pateix unes mancances diferents a nivell vitamínic, mineral i antioxidant. No tots acumulem la mateixa quantitat de tòxics (fetge, ronyó, pell i intestins) ni tenim les mateixes dificultats d'absorció, impermeabilitat o intoleràncies. I, evidentment, existeixen diferències significatives entre edat, ritme fisiològic, nivell de vida, nivell d'estrès i genètica, entre altres. És molt important remarcar que, tot i que una dieta equilibrada i un ritme de son adequat ens hauria d'aportar tot el que és necessari per al nostre organisme, diversos estudis demostren que la població pateix un dèficit preocupant de certs micronutrients, que s'associa al fet que consumim aliments amb uns nivells de nutrients insuficients. Ens estem referint a aquells aliments que es cullen fora de temporada, són transgènics, pateixen manipulacions, es tracten amb pesticides o provenen de cultius massius o d'hivernacles.

Un altre factor a tenir en compte és la manera com preparam i cuinem aquells aliments que consumim, així

com els perjudicis que poden provocar les substàncies que no nodreixen el nostre cos, sinó tot el contrari, ja que ens desnobreixen i ens desequilibren com, per exemple, sucres, productes preparats, alimentació industrial, excés de sal, alcohol, greixos trans, brioixeria, aliments de baixa qualitat, salses, conservants, colorants i estabilitzants, entre molts altres.

Un bon exemple d'això és que nosaltres vivim en un país mediterrani amb sol, una dieta bastant equilibrada i una qualitat de vida alta, però estem mancats de grans grups vitamínics i minerals com la vitamina D o el Magnesi i, a més, patim un dèficit permanent d'àcids grassos, Omega 3, vitamines del grup B, Calç i Ferro. Tan sols això, ja causa una simptomatologia molt alta, com ara un augment d'osteoporosis, vertígens, inestabilitat, estats depressius, insomni, contractures musculars, fatiga física i mental, dolor, problemes de memòria i concentració, mal funcionament intestinal, etc.

Gràcies a una suplementació personalitzada i adequada, podem corregir algunes d'aquestes mancances i millorar el nostre estat de salut global. **Des de la farmàcia et recomanem que apostis per una suplementació vitamínica, mineral i antioxidant personalitzada.**

L'equip de la Farmàcia Baleri

FARMÀCIA BALERI

Implicació i compromís amb la teva salut

- Programes d'acompanyament específic.
- Equip format de professionals per conèixer-te i assessorar-te.
- Visió integrativa per a la millora de la qualitat de vida.
- Servei de comandes i reserves per WhatsApp.

Carrer Pla de Salt, 15
A 5 minuts a peu de l'Espai Gironès

farmacia@farmaciabalerisalt.com 972 44 10 01 690 06 07 21 @farmaciasalt farmaciabalerisalt.com

GUDAYOL
AUTO TALLER DES DE 1928

AHIR, AVUI, DEMÀ

info@gudayol.com | www.gudayol.com

PLANXA, PINTURA I MECÀNICA
C/ MARE DE DÉU DE LA SALUT, 34, GIRONA
972 232 778

SERVEI OFICIAL I EXPOSICIÓ DE VEHICLES
C/ MERCÈ RODOREDA, 13 i 20, SALT
972 243 749

COTXES NOUS, KM 0, GERÈNCIA, VEHICLES USATS

Serveis integrals de jardineria

- 🐞 Manteniments de jardins particulars i comunitaris
- 🐞 Treballs de neteja i posada a punt
- 🐞 Retallar arbusts i tot tipus de poda
- 🐞 Tractaments de plagues i preventius
- 🐞 Servei personalitzat i tracte directe amb el client

DECO JARDÍ

Joan i Albert
www.lesplantes.net
albert@lesplantes.net
607 561 881

🐞 Servei de renting i lloguer de plantes d'interior

Amb la Houria Tahiri, o Nuri, com li agrada que li diguem, ens coneixem fa un temps de passejar el gos pel Parc Monar. Allò que passa, els animals s'ensumen i juguen i els amos socialitzem. La seva és l'única família marroquina que veiem per la zona que tingui gos. Ella diu que n'hi ha més. Va ser un regal d'un amic del seu home per al fill. Per a molts musulmans es considera un animal impur. Tot passejant, hem intercanviat detalls de la nostra vida. Ara, en temps de pandèmia, fa dies que no coincidim i ens hem hagut d'ajustar a les circumstàncies: ens hem comunicat via WhatsApp i correu electrònic, amb una mica d'ajut del seu fill, tot s'ha de dir, més avesat amb les noves tecnologies. La Nuri té 44 anys (imagineu-la alta i maca, ja que no podem mostrar la seva foto) i va néixer a Nador (Marroc), ciutat bereber del Rif a 15 kms. de Melilla, de 180.000 habitants. Està casada amb un ciutadà també marroquí i té un fill que estudia 3r de l' ESO.

Té la família més propera aquí també: pares, germans. El pare va venir a Espanya el 1986 i la resta de la família el 1997. Primer van anar a Salou, després a Maçanet i des de fa 17 anys a Salt. En aquella època no van tenir cap problema per traslladar-s'hi des del seu país i com molta altra gent, hi van venir per millorar la seva situació econòmica.

La seva primera impressió de Salt?

-Llavors el va veure com un poble modern i a on tindria més oportunitats.

Allò que més la va sorprendre?

- La barreja de gent d'altres països.

Què li va resultar més difícil?

-Trencar la por a relacionar-se amb la gent d'aquí

A què es dedica?

A Nador es dedicava a la costura i feia encàrrecs de particulars a casa seva. A Salt de seguida va trobar feina: de cuidadora de persones dependents, a la bugaderia d'un hotel, fent neteja. Ara fa de cuinera en un restaurant de Girona.

I la integració?

-Els primers mesos van ser difícils després ja no.

Entén el català, però no el parla, tot i que va a classes per aprendre'n. Reconeix que té més amistats d'aquí que marroquines i la seva família és un exemple de diversitat. Té un germà i una germana casats amb gent d'aquí i comparteixen alguna celebració com el Cap d'Any, la Festa del Xai o el Ramadà.

Com viu la pandèmia?

-La pandèmia no ha afectat la salut de la seva família aquí, ni la feina. Al Marroc n'ha mort una cunyada i les notícies que els hi arriben no són bones tampoc. Sí que comenta l'afectació econòmica arreu i la mala gestió dels ERTOS.

Ens esmenta la mort recent d'un familiar i li

preguntem pel costum d'expatriar els morts al Marroc i ens diu que ells paguen una assegurança, per fer el trasllat al seu lloc d'origen. Vaja com aquí qui paga "els morts".

I la convivència?

-Tot i la diversitat, hi ha bona convivència, en general. És crítica, però, amb la gent que no respecta els altres i fa referència als grups que a l'estiu s'aplegaven a la plaça de la Llibertat a la nit i molestaven els veïns.

Què cal fer per millorar?

-Milloraria si els veïns no tinguessin por o rebuig cap a persones procedents d'altres països.

Però, i aquestes persones, què haurien de fer?

-La clau, diu ella, és el respecte.

Aquest és el quid de la qüestió. Fàcil de dir i difícil de portar a la pràctica.

Pilar Velázquez

DOMÈNECH FARMÀCIA ORTOPÈDIA

ORTOPÈDIA TÈCNICA A MIDA

C/ Llevadores 7, Salt

Tel 972 439 935

Mòbil 619 534 323

www.farmacianeusdomenech.com

**NOVES
INSTAL·LACIONS
200 m²
DEDICATS A
L'ORTOPÈDIA**

**Lloguer d'articles
d'ortopèdia**

**DAVANT
L'HOSPITAL
SANTA
CATERINA**

**Mitges de
compressió**

**Ajuts pel bany
Llits ortopèdics i grues**

**Anàlisi del peu i
plantilles a mida**

Calçat ortopèdic

Articles postoperatoris: calçat, walkers, genolleres...

Una mirada, una fotografia

Crec que amb tot el que he intentat explicar-vos queda clar que la fotografia, per a mi, no és només impressionar un arxiu quedant més o menys bonic, crec que cal que hi hagi quelcom personal, com ara explicar una història o expressar un sentiment personal.

Ara voldria intentar explicar què m'ha aportat personalment la fotografia en el meu tarannà de cada dia, en què m'ha millorat o condicionat, canviant en bona part el meu tarannà.

Primer, m'ha ensenyat a mirar el món que m'envolta d'altres maneres. M'ha canviat el fet de veure i d'involucrar-me en el de l'observació.

Cal tenir en compte que tenim dos ulls per veure la profunditat de camp, és a dir, per poder adonar-nos si una cosa és més o menys gran, o està més a prop o lluny, si s'apropa o s'allunya. En la càmera només tenim un objectiu i hem de fer servir la tècnica per poder apropar-nos a trets físics semblants per donar la sensació de proximitat, llunyania, la grandària, etc. Com ja he dit altres vegades la fotografia és una representació de la realitat feta a la nostra manera, la fotografia no és la realitat, n'és una representació.

Personalment m'ha fet fixar en detalls, des de coses petites a grans espais, ja que mai aconseguixes agafar tot el que la vista pot copsar. Després pots decidir d'apropar-te a la realitat o bé allunyar-te'n.

S'aprèn que la bellesa no està tant en l'objecte fotografiat com en la intenció que hi posem en la captura, potser tenir-ne un record, observar-ne la forma, com tot el grup d'objectes fa una representació que ens plau.

El retrat és més complicat del que aparenta, la persona que retratem sabem qui és i quin aspecte té, per tant allò que la fa diferent, important, especial és saber captar-hi la nostra interpretació, com la volem representar, com la sentim i la veiem, com ens emociona.

En fer una fotografia no podem tenir cap pressa, gens de precipitació. Principalment si volem aconseguir imatges de la natura, animals, plantes. Per tant he hagut de practicar molt la paciència, fins i tot per un paisatge, el sol, la direcció, la llum, el fons que vull destacar, etc.

La fotografia pot ser una gran ajuda als nostres records, en les nostres vivències. Recordar gràcies a la fotografia pot ser el més proper a reviu. Si bé no cal viure en el passat, recordar-lo pot ser saber d'on venim i a on volem anar.

Miraré de posar unes imatges fetes meves al 2016.

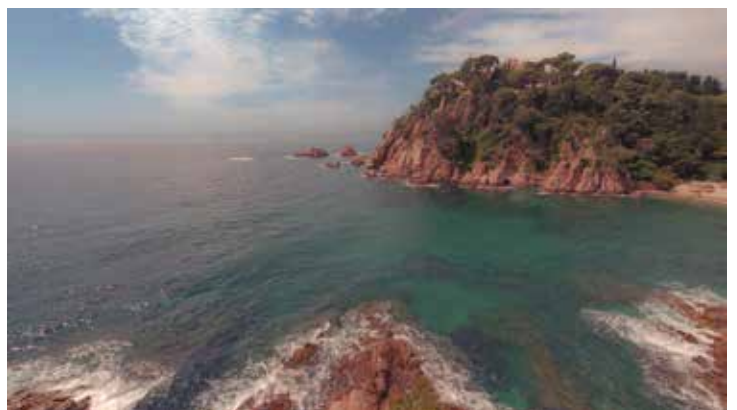
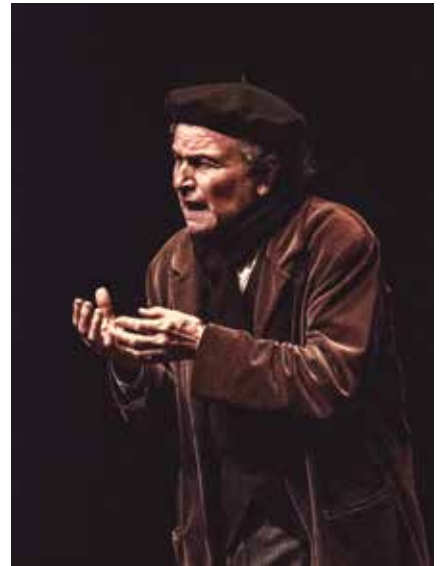
RESUMINT. La fotografia et canvia la manera de veure i en part la de sentir, ajuda a observar petits detalls, ens fa posar atenció a les llums i ombres, a veure que la bellesa existeix en moltes coses fins i tot, per exemple, en flors músties, en grans paisatges o en cares properes. Personalment m'ha fet canviar la manera de comunicar-me, d'observar que és la veritat, si és que n'hi ha, i per damunt de tot d'acceptar les veritats dels altres i poder compartir les meves, entendre conceptes filosòfics com la bellesa, deixar de banda els seus estereotips per cercar els meus propis.

Puc afirmar que la fotografia m'ha convertit en el que sóc, com sóc i què cerco. De cap manera vol dir que m'hagi convertit en un bon fotògraf, m'ha ajudat a conèixer persones increïbles. A desenvolupar maneres creatives de fer. Sentir molta curiositat i per tant tenir il·lusió per seguir aprenent de tot i de tothom.

Per això dic que sempre seré millor aprenent que professor, com a mínim en fotografia.

Per això us recomano fruit de la fotografia, no per tenir la millor càmera i no deixar mai d'aprendre, mai, investigar, arriscar-se encara que molta gent no us entengui. Les millors normes en fotografia són aquelles que es poden trencar per fer un treball més personal i satisfactori.

Pere Quero

Plantes vivaces. Què són?

També anomenades perennes, les vivaces són plantes de tipus herbaci, no llenyoses, que durant l'època desfavorable aturen el creixement. De fet, aquestes plantes perden pràcticament la totalitat de les seves estructures aèries durant l'hivern i sembla que hagin mort. No obstant això, les arrels segueixen vives, en estat de latència i de reservori de nutrients, esperant que les condicions climàtiques siguin les adequades per arrencar el creixement de nou. Les plantes vivaces viuen d'aquesta manera diversos anys.

Alguns exemples

Hi ha diversitat de famílies i gèneres de plantes vivaces, pel que presenten diversitat de floracions, colors i formes i són una elecció molt propícia per donar color al nostre jardí. Algunes comencen a florir entre febrer i març, però la majoria floreixen entre abril i juliol. Alguns exemples de plantes vivaces, d'acord amb la seva època de floració, són:

PLANTA	ÈPOCA DE FLORACIÓ	NOM CIENTÍFIC	CARACTERÍSTIQUES
Margarida	Març - Juliol	Argyranthemum frutescens	Flors vistoses de pètals blancs i centre groc. Tallant-ne els caps pansits afavorim la floració.
Búgula o Consolda mitjana	Maig - Agost	Ajuga reptans	Flor blava, planta tapissant.
Milfulles (Milenrama)	Maig - Setembre	Achillea	Gran diversitat d'espècies amb flors de color groc, rosa, blanc, etc. Molt usada com a flor seca.
Purpurina	Maig - Setembre	Tradescantia pallida	Coloració porpra de les fulles molt característica.
Farigola	Juny - Setembre	Thymus praecox	A més d'una floració rosa vistosa, és fortament aromàtica i té propietats medicinals.
Crisantem del Pacífic	Setembre - Desembre	Ajania pacifica	Flor groga i petita que atrau pol·linitzadors.

Ajuga reptans

Thymus praecox

Requeriments de la planta vivaç

De forma general, no requereixen un manteniment molt acurat, però sí que és recomanable:

- Durant el primer any assegurar un reg suficient perquè la planta arrelhi amb força a la zona on l'hem plantada o sembrada.
- Poda a mitjans d'hivern: quan observem que les parts aèries de la planta han mort, les podarem per tal de facilitar-ne després la brotada. Caldrà utilitzar una tisora de poda de les petites i tallarem les tiges arran de terra.
- Fertilització: aplicarem un adob d'acció prolongada per tal que la planta disposi dels suficients nutrients quan arribi l'època de floració.

Aquests i d'altres consells del sector de la jardineria són apresos al llarg dels dos cursos del Cicle Formatiu de Jardineria i Floristeria amb l'objectiu d'aprendre a instal·lar, conservar i restaurar jardins; realitzar les activitats de producció de planta i floristeria; operar i mantenir la maquinària i les instal·lacions, entre altres.

Equip docent del departament de Jardineria i Floristeria de l'INS Salvador Espriu.

Contemplant les imatges de la brillantor de la neu que ha emblanquinat pobles i paisatges de la nostra terra, al pas de la tempesta Filomena, he recordat una proposta molt interessant per descobrir les propietats artístiques derivades de la resistència a l'aigua de les barres de ceres. La vam portar a terme fa temps després d'una petita nevada que va entusiasmar els infants de l'escola on treballava.

De les creacions que es van realitzar amb múltiples paisatges nevats, personatges esquiant i pobles enfarinats d'aspecte nòrdic no en guardo documentació, però sí d'una altra activitat que consistia en imaginar com es deuen veure els cristalls de neu a través d'un microscopi i provar de representar-ho amb grafismes de cera blanca sobre cartolina del mateix color. Tot seguit aplicaven sobre el disseny un rodet amb pintura blava molt diluïda i de sobte succeïa la màgia! Aquell dibuix quasi invisible es convertia en una creació blanca, lluminosa i d'una gran força expressiva.

A les dues imatges inicials es veu un grafisme realitzat per un alumne d'Educació Infantil i un altre fet a Cicle Mitjà, com podeu observar, tot i la diferència evolutiva del traç, s'han aconseguit unes textures visuals molt interessants. Oi que semblen dos obres d'artista !

Com ja sabreu, al parlar de ceres ens referim a unes barretes cilíndriques que s'organitzen en capsets de tons diferents i estan compostes per pigments i cera d'abella. Es tracta de colors opacs, molt cobrents que es poden superposar, barrejar, esfumar, esgrafiar... produint bonics efectes plàstics. Resulten ideals per cobrir diferents suports i es poden emprar en tècniques de dibuix, pintura i impressió. S'estoven i adhereixen amb facilitat amb l'escalfor, i els romans ja utilitzaven els seus components per realitzar als murs: frescos perennes i duradors gràcies a la seva fosa.

Una de les característiques curioses és que les superfícies pintades amb ceres queden impermeabilitzades i així es pot decorar un suport amb ceres, cobrir-lo amb pintura a l'aigua i veure com en lloc de fer-ne desaparèixer les formes i les línies, les ceres, s'il·luminen i creen uns resultats semblants al bàtik.

i ecologia

Per aplicar aquesta tècnica ens calen pocs materials i ben senzills com podeu observar a la fotografia:

- Una barra de cera blanca de qualitat dura o tova.
- Un suport blanc que absorbeixi la pintura..
- Un rodet per pintar d'escuma dura.
- Tempera líquida que rebaixarem amb aigua.
- Una cubeta per mesclar i aplicar bé la mescla.
- Paper per protegir i no embrutar les taules.

Es proposa als infants que dibuixin un tema lliure o a partir d'una consigna donada prèviament: fons marins, motius ornamentals, textura d'ales de papallona, jardins primaverals, animals o persones en moviment...

La primera sorpresa sorgeix a l'haver de dibuixar en blanc sobre un espai blanc i al constatar que no veuen bé el que estan representant, cal fixar s'hi molt i així s'estimula la concentració i es fa un bon exercici de coordinació ocular i motriu.

Un cop acabat el disseny, es prepara en una cubeta o recipient pla una barreja de pintura tempera diluïda amb més o menys aigua, segons el to que es vulgui obtenir.

S'hi remulla el rodet fins que quedi ben amarat de pintura, i es va passant de forma regular sobre el suport dibuixat amb cera blanca...es un plaer observar els ulls de sorpresa i satisfacció dels nens i nenes al veure aparèixer la seva creació quasi invisible i ara dotada d'una vivesa de tons i un contrast intens que els deixa bocabadats..

Els agrada tant aquesta tècnica que l'apliquen a l'hora de dignificar el dibuix que volen regalar a un company per l'aniversari, o juguen a escriure missatges secrets que només es podran llegir després de passar-hi el rodet...

Aquest tipus de pintura és adient per a practicar tot aprofitant les hores mortes d'aquest estrany temps de pandèmia. Els infants en gaudiran pel simple plaer de dibuixar i crear tot jugant, i els més grans la podem fer servir per decorar papers d'embolicar regals, folrar llibres o plegar originals figures d'origami. Cuideu-vos i gaudiu tot creant!

Carme Garriga i Verdguer

Et demanarem
que et rentis
les mans

Portarem guants
i mascareta.

Et prendrem
la temperatura

Et donarem un boli d'un
sol ús per omplir el
qüestionari. Si pots, porta'l
emplenat. Descarrega'l a :
donarsang.gencat.cat/fora/bsa/

ets donant de sang #etsIMPRESINDIBLE

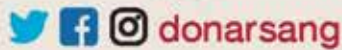
Vine a donar sang el primer dilluns de mes

SALT

HOSPITAL SANTA CATERINA
Dr. Castany, s/n
De 10:00 a 14:00 h

Cal reservar a donarsang.gencat.cat

donarsang.gencat.cat

I+AS Institut
d'Assistència
Sanitària

Salut/

**BANC DE SANG
I TEIXITS**

OBRA NOVA I REFORMES
TREBALLS DE PALETERIA

**CONSTRUCCIONS
AURICH**

TREBALLEM PER TU
DES DE 1958

C/ Miquel de Palol, 26, Bxs - 17190 Salt (Girona)
Tel. 972 40 13 28 - aurich@aurich.cat

www.construccionsaurich.cat

La base d'aquest calçat era un tros de tronc de pi o de noguer. En el món rural de les comarques de muntanya, el duïen tots els membres de la família sense distinció de sexe i d'edat. Els esclops eren un calçat de treball apte per al seu ús en ambients humits, freds i fangosos. Moltes famílies de pagès i de muntanya optaven per fer-se els esclops a casa per a l'ús familiar. De fet, poques llars urgellenques i andorranes es dedicaven a la fabricació artesanal per al seu posterior comerç, com succeïa a la comarca de la Cerdanya

a la població de Meranges. Els esclops o socs fets a casa tenien una sola plana, corbada cap a dalt, amb l'amplada de la part anterior molt considerable en comparació al taló. Unes altres tipologies, de més treballats, eren els de la puntera pronunciada cap amunt; els gansolats, amb un coixinet a l'obertura; o els esclops d'estil francès, amb punta aixecada i taló, típics de les comarques més orientals de la serralada del Pirineu. Segons Violant i Simorra, a mitjan del segle XX, els esclops es duïen al món rural de les comarques catalanes del Pirineu especialment durant els mesos d'hivern

i també els dies de pluja. En etapes anteriors els esclops s'havien calçat durant tot l'any. A la Seu d'Urgell, l'escloper Vila era l'únic artesà que treballava la fusta per a la fabricació d'aquest calçat. Segons ens ha remarcat Carles Dalmau, Miquel Vila treballava aquest ofici al carrer Major, poc abans de fundar la fonda l'Empordanesa al carrer de Sant Ermengol. Abans de l'arribada de les botes de goma, els peus dels treballadors de les dues fàbriques de llet de la capital alt urgellenca calçaven esclops. En el cas de lleteries, en portaven uns d'asturians.

Informació de diferents webs de les xarxes telemàtiques.

Advertisement for Confeiteria Pastisseria Margenat. The background shows a close-up of pastries. The logo features a central crest with a crown and two figures, flanked by the words 'CONFETERIA' and 'PASTISSERIA'. Below the crest, the name 'MARGENAT' is written in large, bold, blue letters.

972 230 679 / 616 648 040
tanegram@msn.com
C/Abat Oliba, 10 Plaça Veïnat, Salt

Pastisseria Margenat
 PastMargenat

Advertisement for CA L'ANDREU. The background is a solid red color. The logo features the name 'CA L'ANDREU' in white, bold, sans-serif letters, enclosed in a white outline that resembles a stylized arch or a piece of meat. Below the logo, the text 'CARNISSERIA i XARCUTERIA' is written in white. The phone number '972 299 815' and the address 'Carrer Major, 76 · 17190 Salt, Girona' are also in white. On the right side, there is a photograph of various cuts of fresh meat, including what appears to be pork and beef, garnished with herbs.

CA L'ANDREU
CARNISSERIA i XARCUTERIA

972 299 815
Carrer Major, 76 · 17190 Salt, Girona

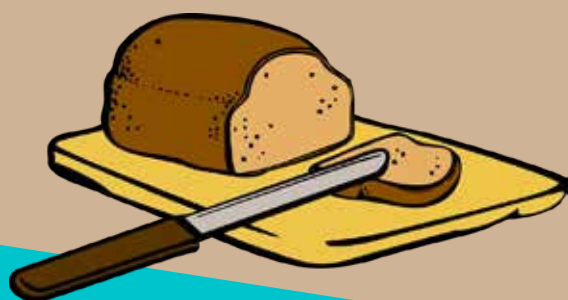
**CARNS · ELABORATS PROPIS
CUINATS · XARCUTERIA
FORMATGES**

972234336

La Cooperativa del Veïnat

C/Major, 78 - 17190, Salt

Pans Artesans

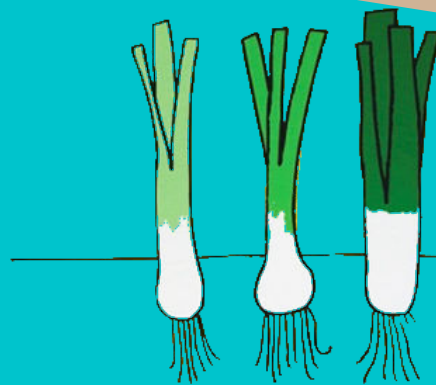
Has tastat els nous Pans Artesans?
Sense gluten, amb farines ecològiques i
de KM-0!

DURANT ELS MESOS DE FEBRER/MARÇ HI HAURÀ
UNA PROMOCIÓ ESPECIAL AMB ELS PANS ARTESANS!
Seguiu-nos a les xarxes socials per descobrir-ne tota
la informació!

Calçots

S'acosta el temps de calçots!
Encarrega els teus calçots a La Cooperativa
del veïnat.

Recorda que també tenim llenya, encarrega-
la abans de venir a buscar els calçots!

RECORDA!
CADA DILUNS DIA DEL JUBILAT
10% DE DESCOMPTE

Oscar Ribas Reig, va fer el primer discurs en català a l'Assemblea de l'ONU.

L'empresari i polític andorrà **Oscar Ribas Reig** va morir el passat 18 de desembre als 84 anys. Ribas va jugar un paper fonamental en la moderna institucionalització democràtica d'**Andorra**, va ser elegit el 1982 primer **Cap de Govern d'Andorra** i tingué un paper fonamental en la redacció de la Constitució que s'aprovaria l'any 1993, i va ser l'home que, com a cap de govern, va portar el català a l'**Assemblea General de l'Organització de Nacions Unides**. En aquesta condició, el 28 de juliol del 1993 es va adreçar a l'Assemblea General

de l'ONU en un discurs històric, ja que va ser el primer discurs oficial que s'hi pronunciava en llengua catalana -Pau Casals havia fet servir el català l'any 1971, però en un acte no oficial. El ple de l'Ajuntament de Salt, en la seva sessió de 19/10/1998, va adoptar un acord de gran transcendència: acceptar i alhora agrair la donació feta pel senyor **Oscar Ribas i Reig, excap del govern Andorrà**, de l'original del text del seu discurs davant la sessió plenària de l'Assemblea General de les Nacions Unides, el 28 de juliol de 1993, amb motiu de l'admissió d'Andorra a la dita organització com a 184è estat membre. Es tracta de la primera intervenció oficial en català feta

a l'ONU. L'entrega efectiva del manuscrit original, el 25 de setembre de 1998, dipositat a l'Arxiu Municipal de Salt, constitueix una primera mostra de les excel·lents relacions que el consistori saltenc mantenia amb el gran polític andorrà, cap de govern d'aquest país en els períodes 1982-1984 i 1990-1994. Amb la modèstia i el sentit humà que el caracteritzaven, va escriure la següent dedicatòria a la part inferior de la portada de l'històric document: **A l'Ajuntament de Salt (Girona), vila en què nasqué el meu pare Josep Ribas i Frou, i en Memòria seva.**

Es tracta d'una doble dedicatòria, personal i social, d'un home que ret homenatge als seus orígens més immediats: Salt, la petita pàtria del seu pare, dels seus avis i besavis. Aquests darrers, Joaquim Ribas Rotllan i Maria Dayet Pujiula, d'una banda, i Pere Frou Rubirola i Maria Oller Oller, de l'altra, ja eren a la nostra vila el 1871, data dels seus casaments respectius, atrets pel desenvolupament industrial tèxtil saltenc. Després dels besavis ja citats, hi visqueren els seus avis -Amadeu Ribas Dayet i Madrona Frou Oller-, i el seu pare, Josep Ribas Frou. Malgrat que l'atzar relacionat amb la carrera docent d'aquest darrer -mestre d'escola destinat a Encamp (Andorra)-, Oscar Ribas se sent fill de Salt.

TEXT ORIGINAL DEL PRIMER PARLAMENT DAVANT L'ASSEMBLEA GENERAL DE NACIONS UNIDES EN LLINGUA CATALANA.

MANUSCRIT Nº 6. 007

VILL. MUNICIPAL D'ALT SALI, 1998

25 de setembre de 1998

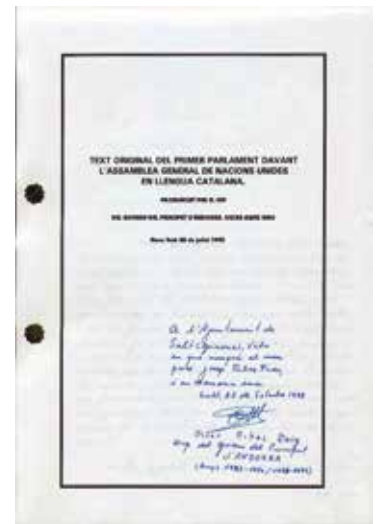
A l'Ajuntament de Salt (Girona), vila en què nasqué el meu pare Josep Ribas i Frou, i en Memòria seva.

28 de juliol de 1993

Oscar Ribas Reig

cap de govern del Principat d'Andorra

(1982-1984, 1990-1994)

L'Ajuntament de Salt engega la campanya 'Si fa pipí...un rajolí. Suma't al civisme'

L'Ajuntament de Salt va posar en marxa a partir del mes de gener la campanya *Si fa un pipí... un rajolí. Suma't al civisme*, que consisteix en el repartiment d'ampolles per omplir d'aigua per tal de diluir l'orina dels gossos a l'espai públic. La proposta, impulsada des de l'àrea de Salut del consistori, es dividirà en dues fases. A partir de l'1 de gener totes les persones que

consin el seu gos a Salt rebran l'ampolla i un petit moneder per dur les bossetes pels excrements. D'altra banda, a partir del mes de febrer tots els propietaris que estiguin al corrent del pagament de la taxa de tenença d'animals podran sol·licitar l'ampolla a l'àrea de Salut i es concertarà una cita prèvia per poder passar-la a recollir.

A Salt hi ha 1.200 gossos censats i es preveu repartir un miler d'ampolles. L'Ajuntament explica que "impulsem el repartiment de les ampolles com a campanya de sensibilització amb l'objectiu de minimitzar l'impacte dels orins dels gossos al carrer en diferents espais públics, façanes i mobiliari urbà".

A Salt hi ha 1.200 gossos censats i es preveu repartir un miler d'ampolles. L'Ajuntament explica que "impulsem el repartiment de les ampolles com a campanya de sensibilització amb l'objectiu de minimitzar l'impacte dels orins dels gossos al carrer en diferents espais públics, façanes i mobiliari urbà".

El pressupost 2021 de l'Ajuntament de Salt preveu 2,6 milions d'euros en inversions

L'Ajuntament de Salt ha aprovat el pressupost 2021 que s'eleva fins als 31.702.595 €, una xifra que suposa un increment del 8,72% respecte al del 2020. Els comptes saltencs inclouen 2.616.824 € d'inversions, dins els que destaquen: 855.000 € per a la millora i manteniment dels carrers de la vila, 310.000 € per a parcs i jardins, 220.000 € per a la gespa nova del camp de futbol del Pla, 675.000 € per a edificis municipals com la Coma Cros o l'Estació Jove i 75.000 € per a desenvolupar accions d'eficiència energètica com la millora de l'enllumenat públic.

També, a l'import d'inversions, durant el primer trimestre de l'any s'hi afegirà un milió més que s'incorporarà del romanent de tresoreria dels darrers anys. Aquesta partida servirà no només per a noves inversions, sinó que també es destinarà a cobrir necessitats en l'àmbit social i en noves ajudes per al comerç de Salt.

Amb l'objectiu prioritari de continuar al costat de la ciutadania, sobretot dels veïns que més ho necessiten, s'eleva el pressupost de Serveis Socials fins als 2.190.065 €, un increment inicial de 155.000 € que neix amb la premissa de poder-se ampliar per continuar cobrint les necessitats sobrevingudes tal com s'ha fet el 2020.

Els comptes municipals inclouen l'aposta en àrees estratègiques com l'habitatge, l'educació o la gent gran, una planificació que en l'àmbit de l'educació inclou una partida d'1.940.482 €. El nou pla de millores educatives, vinculat al Pla Educatiu d'Entorn, permet disposar aquest any de 225.000 € més per reforçar programes vinculats a tallers i extraescolars amb dues noves figures tècniques. També es continuarà dedicant esforços a la millora dels centres educatius amb una despesa en millores i inversions de 87.000 €.

D'altra banda, el pressupost de l'àrea d'habitatge creix un any més situant-se en els 685.810 €, incrementant-se les subvencions a comunitats fins als 180.000. També s'aposta per augmentar la mediació comunitària que en dos anys haurà passat de 33.600 € als 79.197 € aquest 2021, una dada que suposa un increment del 240%.

Pel que fa al col·lectiu de la gent gran, el pressupost 2021 contempla un nou conveni que doblarà el nombre de viatges per a la gent gran, passant de 10 a 20 viatges mensuals gratuïts a més a més d'integrar-ho en un títol d'ATM vàlid per a totes les línies de Girona. Aquesta mesura forma part de l'aposta per la mobilitat sostenible que també recull la línia de bonificacions per als joves estudiants que es mantenen (la bonificació és del 40% i s'aplica a la targeta T-MES que permet fer viatges il·limitats durant trenta dies).

Pel que fa a l'estructura del personal del consistori s'aposta per reforçar-la amb l'objectiu de continuar millorant el servei als veïns i veïnes i s'incrementa un 2,93%.

Ràdio Escola Salt ha iniciat la segona temporada

Ràdio Escola a Ràdio Salt va iniciar el passat 11 de desembre la seva segona temporada després de la bona acollida que va tenir la primera i amb l'objectiu de ser portaveu dels projectes i actuacions que es realitzen sota l'empara del Pla Educatiu de Salt. Es tracta d'un programa de ràdio escolar i comunitària fet pels escolars de Salt i adreçat a l'alumnat i a tota la comunitat saltenca. La primera temporada va sorgir durant el confinament per acompanyar els alumnes i les seves famílies.

El programa s'emet setmanalment per Ràdio Salt (97.7 FM) els divendres a les 11.30 h, els dissabtes a les 13 h i els diumenges a les 17 h i es podrà seguir en directe per Ràdio Salt i, posteriorment, recuperar-lo a través de la web viladesalt.cat/radioescola.

Enguany, a banda de la web, també s'han creat comptes a Twitter i Instagram per tal de difondre l'activitat de la proposta i també es disposa d'un logotip propi que ha dissenyat Cristiana Stefan, alumna de 6è B de l'Escola les Arrels del municipi.

La proposta compta amb la participació dels centres escolars públics i concertats de la vila i la col·laboració

de l'Ajuntament de Salt i dels Serveis Educatius del departament d'Educació de la Generalitat a Girona. Durant la primera temporada de Ràdio Escola a Ràdio Salt, del 16 d'abril al 19 de juny, es van emetre fins a 46 programes, una xifra que ha suposat gairebé 25 hores de material produït. Es va treballar amb 512 àudios que es van rebre d'entre els 73 docents participants de catorze centres educatius diferents.

El riu que passa per Salt és el Ter, i aquest curs amb la Clara i en Tono, n'hem fet el recorregut des de Salt fins a Girona.

Hem conegut la importància del riu, i sobretot de la sèquia Monar, en la indústria tèxtil (Comacros, Marfà,...). També hem conegut el bosc de ribera (plàtan, salze, vern, freixe...) i la fauna que viu vora el riu (bernat pescaire,

re, martinet blanc, ànecs...). Hem estudiat les espècies invasores com la canya i especialment el tema dels animals invasors com les tortugues de Florida. Suposen un perill per les espècies autòctones ja que envaeixen el seu hàbitat i competeixen per l'obtenció d'aliments fent desequilibrar l'ecosistema.

Per conèixer tot això, hem fet diverses excursions al riu. En una d'elles, vam acabar d'arribar fins

a Girona on vam veure la ciutat dels quatre rius i vam comprovar de primera mà com el riu Onyar, el Galligants i el Güell eren afluents del Ter. Al llarg del recorregut vam veure la importància del riu a les hortes i la influència que té a la ciutat.

Aprofitant el projecte del riu Ter, també vam visitar diferents centrals hidroelèctriques, i ens vam adonar de la

importància de l'aigua a l'hora de produir energia elèctrica. També vam estudiar les colònies on vivien les persones que treballaven en aquestes indústries.

Per acabar de consolidar tot el tema del riu Ter, vam anar a fer una visita guiada al Museu de l'Aigua i allà ens van fer un resum de tot el que ens havien explicat els nostres mestres. I per acabar el projecte hem fet una ruta virtual seguint el riu des de Setcases a l'Estartit amb la lectura del llibre "El Tresor del Ter" del saltenc Xavier Margenat. Per avaluar el tema hem preparat Kahoots, un qüestionari de Classroom i hem acabat fent una exposició oral a partir del nostre Power Point.

Ens ha agradat molt aquest projecte i ens hem adonat de la importància que ha tingut i té el riu en el nostre municipi.

Alumnes de 6è. de Les Arrels

FEDAC Salt: la solidaritat i el servei al poble com a rerefons de l'aprenentatge

El gran objectiu de la nostra escola és transformar el món a través de l'educació. Portem a terme moltes activitats que no només serveixen per formar el nostre alumnat, sinó que també venen a millorar el nostre entorn més immediat. Som part activa de la nostra vila i creiem que podem col·laborar molt a millorar-la tant amb la nostra tasca directa, com ajudant els nois i les noies perquè siguin #TransformadorS.

Una de les prioritats de la nostra escola és proporcionar als alumnes activitats connectades amb la realitat que els permetin fer els diferents aprenentatges. Els projectes ApS -Aprenentatge Servei- ens faciliten aquesta connexió. Mitjançant aquestes propostes els alumnes **aprenen** mentre **fan un servei per a millorar la vida**

de persones que ho necessiten. Totes les accions que portem a terme reverteixen en el nostre poble i, per tant, també a tots els seus habitants. Durant el mes de desembre a FEDAC Salt hem portat a terme el projecte de Recollida d'aliments per **Càritas** i el projecte de la Recollida de diners per la **Marató** de TV3. Ambdues propostes, incloses dins del marc de l'Aprenentatge Servei, tenen com a objectiu treballar de manera molt especial el **valor de la solidaritat**.

El de Càritas està vinculat a la participació ciutadana i el de La Marató a la promoció de la salut. Els alumnes de 4t són els que porten a terme el projecte de **Recollida d'aliments per Càritas**. El primer que fan és prendre consciència i refle-

xionar sobre la tasca que duen a terme les ONG, centrant-se en Càritas. Al mateix temps que es treballen **aprenentatges curriculars** com: creació d'eslògans, redacció de cartells publicitaris, recompte i estadística dels aliments recollits... es treballa el **valor de la solidaritat** motivant la resta d'alumnes i famílies a participar en la recollida d'aliments. Amb els aliments recollits pels alumnes de 4t, es podrà ajudar a 52 famílies. Els alumnes de 3r, aprofitant el Concert de Nadal, són els que tiren endavant el projecte de **Recollida de diners per la Marató de TV3**. Aquest projecte està orientat a sensibilitzar els alumnes i famílies de la necessitat de la recerca científica per avançar en la **investigació** de les malalties. I de l'impacte que provoca, en la societat, la divulgació a través dels **mitjans de comunicació**. Aquest any hem recollit diners per la investigació de la COVID i, malgrat les dificultats que hi havia, s'ha recollit una molt bona quantitat.

Al llarg de tot el curs, els **alumnes de secundària** participen en diverses entitats del poble on fan voluntariat. I també porten a terme el seu projecte "**Cartes des del cor**", on envien textos d'ànims i de suport a persones que estan soles o que pateixen alguna malaltia. Aquests projecte va ser premiat el curs passat en els Premis ApS de Catalunya. Els projectes ApS no tenen només una vessant social, també treballem en aquest format per millorar el nostre entorn **natural**, per cuidar el patrimoni **cultural** o potenciant l'intercanvi

generacional. Les possibilitats dels ApS són infinites i ens permeten ajudar els nostres alumnes des de molts aspectes diferents.

Tot l'alumnat de la nostra escola participa molt activament dels projectes ApS i se senten protagonistes de les diferents activitats. **A FEDAC Salt ens agrada col·laborar i oferir els nostres coneixements i habilitats al poble.**

Al Pompeu: nova organització

A les nostres darreres col·laboracions, hem anat explicant com al Pompeu hem iniciat un procés de **renovació metodològica**, començant pels grups dels més petits. No es tracta d'un nou projecte educatiu, sinó d'una nova mirada envers l'horitzó del 2040: **quin model de persona volem que siguin els nostres alumnes** quan siguin adults que s'incorporen al món professional? Amb aquest horitzó, orientem la nostra acció pedagògica a aconseguir que els nostres alumnes esdevinguin **persones competents, creatives, lliures, compromeses i resilients**.

Aquest és un camí de canvis metodològics que fem acompanyats per **experts que ens orienten, assessoren i formen**, tant a l'equip directiu com als docents de cadascuna de les etapes educatives. Fins ara hi han participat els equips docents d'infantil i inicial. A partir d'ara s'incorpora la resta del claustre de primària.

Les dues propostes organitzatives més significatives

d'aquest procés són la incorporació de **l'actitud lúdica** (explicada a La Farga del mes de desembre) i els **nous agrupaments d'alumnes**. A educació infantil, hem fet

dos grups on hi ha barrejats alumnes de P4 i P5. A inicial, també tenim dos grups amb alumnes barrejats de 1r i 2n. La normativa del Departament d'Educació per fer front a la pandèmia no ens permet desenvolupar completament el nostre projecte aquest curs. Així que la situació ho permeti, aquests grups podran tenir mo-

bilitat i en ocasions desdoblar-se i reagrupar-se amb la resta del grup de la seva mateixa edat, així com també compartir espais i materials.

Aquests nous agrupaments tenen l'aval de:

- les investigacions científiques nacionals i internacionals aporten sobre les millors condicions per afavorir un aprenentatge competencial per a tothom;
 - la nostra experiència amb els tallers interaula a infantil, els apadrinaments i els programes en parella a infantil, primària, secundària.
- Amb aquestes nous agrupaments, els alumnes:
- milloren el rendiment educatiu i la convivència
 - es multipliquen i diversifiquen les interaccions i s'augmenta el temps de treball efectiu
 - s'acceleren els aprenentatges.
- Sabem que treballar entre iguals és un motor aprenentatge; amb els grups heterogenis, amb la diferència, aprenem col·lectivament.

El Sunyer guanya el II Torneig de dramatúrgia per instituts amb "El misteri"

El text *El misteri*, ideat per l'alumnat de l'optativa d'Arts Escèniques de 4t d'ESO, s'ha imposat en el Torneig de Dramatúrgia d'enguany.

Es tracta d'una història d'humor i suspens, que relata un part en un cotxe a prop d'una casa misteriosa.

En el marc de l'optativa d'Arts Escèniques, l'escriptor Albert Forns va compartir les tècniques d'escriptura dramatúrgica amb l'alumnat. Al llarg de tres sessions, els va convidar a redactar diferents textos. En petits grups, van haver d'elaborar unes composicions per ser representades per una actriu i un actor amb una durada màxima d'un quart d'hora. Es van poder treballar a les classes de l'optativa als mesos d'octubre i novembre. Un cop redactats els textos, el grup classe -amb l'ajuda del professorat i de la dramaturga Estel Solé- en va seleccionar un, per tal d'esmenar-lo entre totes i tots. En una segona fase, la dramaturga va guiar l'alumnat a l'hora de revisar el text i donar-li forma per ser representat. En una última sessió, es va treballar d'una manera molt participativa la lectura del guió i la posada en escena per part de l'actriu Georgina Latre i de l'actor Alejandro Bordanove. Ha estat una experiència molt bona i enriquidora des del punt de vista de

l'aprenentatge curricular i competencial. També ho ha sigut el fet de formar part de tot el procés: des de la creació del text, tot donant vida a dos personatges, fins a la representació per part dels actors. Segur que els farà creure més en ells mateixos i en les seves possibilitats. Enhorabona a tot el grup que hi ha participat!

Gràcies a tothom, especialment *A Tempo de la Fundació Ciutat Invisible i Temporada Alta*, que ho ha fet possible!

L'Institut Vallvera gaudeix d'un nou projecte per impulsar l'èxit educatiu

Durant aquest primer trimestre del curs 2020-21, l'Institut Vallvera ha implantat el Projecte amb oportunitats d'èxit educatiu a favor de l'alumnat (POEFA), que ha permès desenvolupar un ampli conjunt d'activitats. Impulsat per la Direcció General d'Innovació, Recerca i Cultura Digital, el POEFA té com a objectiu donar cobertura i suport a la transformació educativa basada en l'aprenentatge competencial, la cohesió social i el suport a la docència.

En aquest sentit, el novembre es van organitzar les colònies **Let's Go!** per a l'alumnat de quart d'ESO a Cabrera de Mar, en les quals totes les activitats van desenvolupar-se en anglès, i aquest desembre s'ha realitzat una sortida a **Empúries** amb una doble vessant històrica i científica, en la qual han pogut participar alumnes de Batxillerat.

Alhora, al mateix centre s'han realitzat diversos tallers, com **La potència dels fractals**, en què l'alumnat de primer d'ESO ha descobert què són i com es poden generar els fractals; el **curs Lego Mindstrom**, mitjançant el qual a segon han après a construir un robot de Lego i a programar-lo; i un taller de robòtica amb **plaques Arduino**, en què ha participat l'alumnat de tercer.

També s'ha organitzat un **Tast de teatre musical** amb Marta Ribera, que durant sis sessions ha permès acostar aquesta disciplina als alumnes de les optatives d'Arts Escèniques i de Música, de la mà de l'actriu, cantant i ballarina gironina. Així mateix, l'alumnat de Batxillerat va gaudir de dos **Escape Room**, (un sobre l'obra de Valle-Inclán i un sobre moviments sísmics).

En el marc d'aquest mateix projecte, s'ha confeccionat material de suport per a l'alumnat de primer i Aula d'acollida, pensat per donar resposta a situacions de confinament. Finalment, per tancar el trimestre, l'alumnat d'ESO-BAT va assistir a una sessió de cinema als cinemes Albèniz de Girona; i així va poder gaudir de les darreres novetats en cartellera.

Les activitats del POEFA, que s'han desenvolupat res-

pectant sempre les mesures de seguretat previstes per a la situació actual, estan finançades per la Unió Europea en el marc del Programa operatiu d'ocupació, formació i educació del Fons Social Europeu.

El Got

Jaume Prat i Pons

SALT, DIVUIT DE DESEMBRE DE 1995

Avui és divendres, són dos quarts de deu del matí i estic tot sol al pis. Des de fa sis mesos formo part dels quasi tres milions d'aturats que hi ha a tot l'Estat. L'Esther, la meva muller, ha marxat a treballar a tres quarts de nou i, com cada dia, he dut la Sandra, la meva filla de quatre anys, a l'escola. Falten pocs dies perquè arribi Nadal i està molt il-

lusionada donant menjar al tió i comportant-se més bé del compte, ja que li hem fet creure que els Reis d'Orient tenen un telescopi molt potent amb el que la vigilen constantment. No hi ha res tan bonic com la innocència d'un infant!

Bé, val a dir que ara mateix m'estic barallant amb l'ordinador nou que m'ha regalat el pare, el pobre pateix perquè fa sis mesos que no treballo i com que em veu una mica ensopit, tant si com no, m'ha comprat l'aparell perquè aprengui informàtica pel meu compte, sobretot el nou Windows 95, i no oblidí tot el que he après en les meves feines anteriors.

Ara, assegut davant la pantalla, mentre estic ultimant amb el processador de textos el meu currículum, que fins ara escrivia amb l'antiquada màquina d'escriure, no sé per què em ve al cap una de les experiències més al·lucinants de la meva vida que, curiosament, també va començar en divendres ...

SALT, ONZE DE NOVEMBRE DE 1983

Era un d'aquells pesats divendres de quan estudiava COU a l'Institut de Salt, i dic pesat no pas perquè no m'agradés anar-hi o estudiar, sinó per les assignatures que havíem de suportar. A primera hora teníem català amb en Puigventós, l'ara famós escriptor i poeta que ha guanyat tants premis; a segona hora, francès amb la Chuclilla, una mestra de Valladolid que no entenia el català i només parlava en francès, nosaltres, naturalment, no enteníem res del que deia i ella res del que dèiem nosaltres, total, que no ens enteníem en tota l'hora; després la mitja hora d'esbarjo seguida de filosofia amb en Fonelleres, un d'aquells professors universitaris frustrats que arribaven un quart tard, s'asseien i no paraven de parlar fins que tocava el timbre, explicant filosofia, futbol, dansa o qualsevol tipus de bajanades que a ningú interessaven -una hora ben aprofitada per fer els deures o una bona becaina-, dels quinze que érem a classe només l'escoltaven els quatre pilotes; i, finalment, a última hora castellà amb la Rocalla, que per tal que mostréssim un mínim interès per la seva assignatura ens feia les classes de castellà en català. Bufffff! Quin matí! Per sort la tarda del divendres era festa, l'única en tota la setmana!, no com ara que tenen totes les tardes lliures.

Ho sento, m'estic embolicant amb detalls que segurament no importen a ningú oblidant-me del que realment us volia explicar. Bé, aquell que semblava que

havia de ser un avorrit divendres més, va convertir-se en l'inici d'una aventura que a hores d'ara, després de tants anys, encara se'm fa difícil de creure que succeís realment.

A primera hora del matí, com cada dia, malgrat que tot just eren tres quarts de nou i l'institut encara estava tancat, tres companys i jo vam ser els primers d'arribar a classe. Com sempre, el dia abans a última hora, deixàvem, dissimuladament, la finestra de la classe un xic oberta, així, com que estàvem a la planta baixa de la part del darrere podíem entrar a classe abans que ningú, la raó: jugar un partit de quinze minuts a "tennis-esborrador".

En Manel, un penjat dels de debò, amb el cabell arrissat de no pentinar-se, que es passava tot el dia escoltant música "heavy" i que no aprovava cap assignatura perquè les trobava massa avorrides; en Xevi, un antic "empollón" reciclat, cara-rodó i amb uns quants quilos de més, a qui li agradava suspendre alguna assignatura de tant en tant per donar emoció al curs; en Pep, un noi enamoratís, presumit i de galtes sempre vermelles, capficat en trobar una nova xicoteta després d'un desengany amorós de tres anys i entossudit a aprovar filosofia; i jo, amb la meva inseparable armilla texana, nas llarg i pentinat enrere estil Travolta, que en aquell temps només tenia al cap lligar amb el major nombre de noies i donar vols amb la meva motocicleta Rieju, a la que jo anomenava "el pot" pel soroll que feia. La veritat és que per a mi allò d'estudiar era una cosa secundària: "un 5 és un aprovat, no?!", els deia sempre als professors.

Fèiem una pista al final de la classe amuntegant quatre taules que ens feien la funció de xarxa i jugàvem a "tenis" amb l'esborrador, una mena d'esponja cúbica. Ens hi jugàvem la cervesa que mai pagava ningú perquè ens anàvem alternant les victòries, però era divertit i li havíem agafat tant de gust a la cosa que no fallàvem cap matí. Aquell dia, quan estàvem a punt de finalitzar el "partit", va entrar a la classe la Montse, una de les companyes de curs que s'agafava més seriosament allò de ser estudiant, és a dir, escoltava, agafava apunts -que els altres més tard fotocopiàvem convenientment- i estudiava, el que tots hauríem d'haver fet: estudiar i treure bones notes per poder fer mitjana amb la temuda selectivitat i tenir més números per poder escollir carrera. La Montse tenia els seus grans ulls negres molt irritats i plorosos, estava esvalotada, nerviosa i feia molt mala cara, com si no hagués dormit en tota la nit, malgrat no tenir examen.

-Jaume -dirigint-se a mi quasi cridant- m'has d'ajudar, sé que tu has llegit llibres de coses rares, ovis, esperits..., m'has d'ajudar!, m'has d'ajudar!

-Què et passa? Com et puc ajudar? Calma't! -vaig contestar-li neguitós i encuriós, ja que és veritat que aquella època em fascinaven els fenòmens estranys i les coses sense cap explicació lògica.

Els quatre aturàrem en sec el partit de "tennis", ordenàrem les taules de la classe i ens apropàrem a la Montse

per tal que ens expliqués la raó del seu estat nerviós. Va relatar-nos que el vespre anterior havia anat a fer un treball de biologia amb cinc companys més de classe a casa de l'Alfons i, com sempre passa quan es reuneix gent per fer un treball en grup, aviat els hi passaren les ganes de treballar i començaren a explicar històries de terror...

Ens va explicar que, un d'ells, en Jordi, un noi molt seriós que a classe no parlava quasi mai, els va relatar una experiència seva d'espiritisme en la que, amb el seu germà gran, havien fet contacte amb un suposat esperit i els havia dit coses interessants del seu futur. A tots se'ls posà la pell de gallina però a l'Alfons, que era el més pinxo, se li va ocórrer fer allà mateix una sessió d'espiritisme i tothom ho acceptà.

Malgrat que en un principi ella no volia saber-ne res de tot allò, ja que aquelles coses no li feien gens de gràcia, va acabar cedint per tal de no convertir-se en l'única persona del grup que no volia participar-hi. En aquest punt la Montse parà el seu relat per agafar un xic d'aire i mocar-se per tal fer forces i continuar. Així va continuar relatant que l'Alfons, que feia de portaveu, va preparar en un tres i no res tot el parament mínimament necessari per fer una sessió d'espiritisme. En una cartolina va dibuixar i retallar quatre quadrats: "SÍ", "NO", "HOLA" i "ADÉU"; van seure al voltant d'una taula de fusta polida on situaren cada un dels quadrats retallats amb les paraules clau als punts cardinals de la taula i, finalment, al centre hi posaren un got de vidre de caps per avall, sobre el qual, sense fer pressió, tots hi posaren la punta d'un dels seus dits índex. Tancaren el llum, encengueren una espelma per donar ambient i començaren a concentrar-se tot invocant un esperit.

Sembla que al principi les bromes s'anaren succeir sense que el got es mogués, però que, quan a tothom li feia mal el braç i algun ja volia deixar-ho córrer, el got començà a moure's. De primer, tothom dels presents es pensà que era l'Alfons qui movia el got per acollonir el personal, però quan ell va deixar de posar-hi el dit aquest va continuar movent-se igual, d'un costat a l'altre, tan ràpid que costava seguir-lo.

- Esperit, si ets aquí vés cap a l'"HOLA"! – va dir l'Alfons amb veu fantasmal per espantar els seus companys.

I el got, segons ens va dir la Montse, va desplaçar-se ràpidament cap al tros de cartolina on hi havia escrita l'esmentada paraula. Encuriosits i un xic espantats alhora van començar a fer preguntes tal com en Jordi els havia explicat de la seva experiència anterior amb el seu germà gran. La cosa anava bé, fins i tot, els participants trobaven divertit allò de fer preguntes com:

- Aprovaré l'examen de català?
- Sortiré amb tal noi?
- Tauré la grossa de Nadal?
- ...?

A totes elles el got va anar cap al "SÍ" o cap al "NO" segons toqués, fins que a un dels presents se li va ocórrer preguntar:

- Quants anys viurem cadascun de nosaltres?

- ? -es va fer un silenci absolut, es miraren els uns als altres i tothom va quedar emmudit i expectant.

Com que a la taula no hi havia números, van dir-li al got, o a l'esperit que suposadament hi havia dins, que donés tantes voltes al costat de cada persona indicant d'aquesta manera els anys que viuria cada un. El got es va anar situant, un per un, davant de cada participant, donant entre setanta i vuitanta voltes, en representació dels anys que havia de viure, però en arribar davant el darrer participant, ella, la Montse, el got només va donar set voltes. Van tornar-ho a repetir i va succeir exactament el mateix.

Aquí, la Montse aturà la seva explicació mentre el seu rostre s'anava empal·lidint. No vam tenir temps de més perquè en Puigventós ens donà un ranci "Bon dia", alhora que ens convidava a seure cada un al seu lloc mentre acabaven d'entrar a l'aula la resta de companys de classe.

Vaig passar-me tota l'hora de català i també de francès als núvols, pensant en tot allò que ens havia explicat la Montse, buscant quelcom per poder demostrar-li que no havia de fer cas de les voltes d'un got, que tot eren bajanades. La veritat és que havia llegit molts llibres sobre fenòmens paranormals, entre ells alguns d'espiritisme, però no havia participat mai directament en cap experiència d'aquest tipus. Uns llibres d'espiritisme defenien fermament, amb tota mena d'exemples, l'existència d'esperits benignes i malignes i que aquests podien arribar a ser una espècie de lligam amb el món dels morts; altres llibres, però, intentaven demostrar tot el contrari, que els esperits no existien i que els objectes, com el got, es movien gràcies a la força mental dels participants de les sessions i que la suggestió col·lectiva feia la resta.

Resumint, la mort, a més de temuda, és una gran desconeguda, ningú ha tornat mai per dir-nos si realment existeix o no alguna cosa a "l'altre costat". Després de llegir un munt de llibres a mi sempre m'havia semblat que en les sessions d'espiritisme el got o suposat esperit que s'hi posa dins tan sols diu allò que un espera que li diguin. De totes maneres aquesta conclusió no em lligava gaire en el cas de la Montse, ja que ningú vol viure només set anys! Amb tot, no vaig agafar cap apunt en les dues hores de classe, de totes maneres a la de francès era una cosa completament normal, només hi anava per no tenir una altra falta d'assistència,

el suspès el tenia igual.

A l'hora d'esbarjo vaig anar amb en Pere, un amic de lletres que també tenia moto i que, com a mi, li agradava esbargir-se un xic de les classes, a donar un tomb fins al bar de Sant Roc -més que un bar era una casa atrotinada que a l'entrada hi havia un vell taulell per servir begudes- a fer un "tanc" o un quart de litre de moscatell i anís. Et refeies de qualsevol mal, a part de fer-te passar el fred agafat a cavall de la moto.

Quan vaig tornar, força més "animat", a l'institut, en Pep em va dir que en Fonelleres no hi era, cosa força normal el divendres. Per tant: teníem lliure l'hora de Filosofia! (Que bé, que bé, que bé, que no ve!, com cantàvem llavors).

No sé si pel tomb amb la moto, el moscatell o la curiositat vaig proposar als meus companys, en Pep, en Manel, en Xevi i sobretot a la Montse, aprofitar l'hora que teníem per fer una sessió d'espiritisme per tal de demostrar-li que el dia anterior tan sols havia estat el seu subconscient qui li havia jugat una mala passada. I més després que la Montse ens comentés que el seu número de la sort era el set. A tota la classe li va interessar el tema, encuriósits després de sentir la història que la Montse, per tal de desfogar-se, també els havia explicat durant l'esbarjo.

En un moment ens vam organitzar. En Manel, que tenia molta cara, va anar a demanar un got al bar amb l'excusa que era per un mestre que s'havia ennuogat, mentre els altres retolàvem i retallàvem en folis les paraules "SÍ", "NO", "HOLA", "ADÉU" i els números del zero al nou, tot plegat molt casualment, però no teníem gaire temps de subtils. Vam col·locar els retalls tot vol de la taula del professor i el

got capgirat al mig. Com que no teníem espelmes vam abaixar totes les persianes de la classe quedant-nos quasi a les fosques, més que res per donar un xic d'ambient. La Montse no les tenia totes, però la vam animar a continuar. Vam posar la punta d'un dels nostres dits al cul del got i ens vam concentrar; com que hi havia masses dits ens anàvem tornant. Va passar mitja hora i res. De mica en mica alguns dels companys de classe s'anaren cansant i, fins i tot, alguns d'ells marxaren.

- Hi ha algun esperit aquí? Si ets aquí, manifesta't! Mou el got! -botzinava algú de tant en tant.

- "¿Hay algún espíritu aquí? Si estás aquí, ¡manifiéstate! ¡Mueve el vaso!" - repetia en Manel en castellà, per allò de l'idioma, no fos que no ens entengués, emprant

un to més elevat, tal com fem quan parlem a un estranger al qual volem fer-li entendre alguna cosa sense saber el seu idioma

Tot plegat era un orgue de gats! Ja volíem plegar quan el got es va moure un xic cap a un costat, de primer ens pensàvem que no fos un de nosaltres per fer broma i espantar el personal, però de seguida es va anar movent més i més ràpid fins a agafar una velocitat considerable per damunt la taula tenint en compte que es tractava d'un got ple de dits a sobre.

- Ets un esperit benigne? - preguntà en Xevi al got amb cara d'incredibilitat.

El got va anar cap al "SÍ" i tots vam sospirar.

- Avui som divendres? - va preguntar en Pep.

I el got, després d'un ràpid vaivé, va quedar-se al "SÍ".

La cosa realment funcionava.

Van seguir un munt de preguntes formulades sense cap ordre:

- Ets home o dona? -va dir en Jordi.

- Ets mort?- va afegir la Fina.

- Sortiré amb tal noia? -va deixar anar en Joan Carles.

- Em compraran la moto? - va interrogar-lo en Toni tot fregant-se les mans.

- Aprovaré l'examen de filosofia?

- ...?

A totes el got contestava anant cap al "SÍ" o el "NO", segons s'esqueia la resposta.

De cop es va obrir la porta de la classe provocant-nos un sobresalt generalitzat. La Rocalla, la mestra de castellà, va quedar al·lucjada en trobar-nos tots a les fosques al voltant de la taula amb un got de caps per avall. Passat el primer minut de perplexitat, abans que ens muntés un sidral considerable, li vam intentar explicar què fèiem.

- Això són xorrades - ens va deixar anar la Rocalla visiblement desconcertada -segur que algú de vosaltres mou el got i així enganya els altres. Ja ho veureu, faré una pregunta que només jo en sé la resposta i no podrà... endevinar-ho. Quants anys tinc? -va preguntar al got mentre hi posava un dit a sobre.

La veritat és que la resposta a aquesta pregunta no la sabia ningú de l'institut, era un dels secrets més ben guardats de la mestra. Però, el got començà a moure's cap a la zona dels números, primer va anar al tres i després al vuit.

- Trenta-vuit! L'esperit diu que en té trenta-vuit! - vaig dir jo alçant la veu perquè tothom em sentís.

La Rocalla va quedar molt pàl·lida, donant-nos tres minuts per plegar veles i deixar la classe neta d'esperits i altres coses rares. El got, l'esperit o el que fos li havia endevinat l'edat. Vam recollir-ho tot, vam ordenar les cadires i en Manel va guardar el got dins l'atrotinat sarro que utilitzava per tragar els llibres i els apunts.

A aixecar les persianes i il·luminar la classe vam adonar-nos que la Montse s'havia desmaiada. Allò havia estat molt fort per ella. Vam reanimar-la amb una mica d'aigua del Carme que en Bautista, el bidell, ens va donar i la professora Perich, Cap d'Estudis en funcions,

la va portar a casa seva amb el seu atrotinat Citroën “dos cavalls” pintat de diferents colors que conservava del seu passat hippie. La Rocalla ens recriminà el fet d’haver fet una experiència d’aquell tipus sense demanar permís a ningú i ens va amenaçar que la pròxima vegada aniríem tots al despatx del director, cosa que significava l’expulsió del centre. A l’institut de Salt quan et rebia el director era per primera i última vegada i si no que li preguntin a en Martínez, que el van expulsar “només” per tirar una cadira al cap d’un professor que l’havia suspès.

A última hora no vam fer classe de castellà. La Rocalla, amb un filet de veu, ens va donar l’excusa que havia d’anar a un curset i que ja podíem anar cap a casa. Crec que la veritable raó era que aviat tot l’institut coneixeria la seva edat, aquell secret que tenia tan ben guardat. En sortir de l’Institut, en Xevi, en Manel, en Pep i jo vam acordar cercar informació sobre l’espiritisme i assessorar-nos més seriosament per tal d’organitzar, el pròxim dilluns, una altra sessió amb finalitats purament científiques. Vaig anar cap a casa tot acompanyant en Pep, que vivia al “gratacels” de Salt i a mi m’anava de pas. Pel camí vam parlar tota l’estona de l’experiència. Vaig arribar a casa a les dues tocadetes.

- Jaume, que se t’ha espatllat la moto que no t’he sentit arribar? –va preguntar-me la mare estranyada de no haver sentit el soroll que feia la Rieju.

Vaig posar cara d’estaquirot i no vaig dir res. Amb el trasbals de l’experiència havia tornat a casa a peu i m’havia oblidat la moto a l’institut. I no era la primera vegada! Un mes abans havia estat el contrari: vaig portar la moto al mecànic i vaig anar a l’institut a peu, al migdia vaig muntar un enrenou considerable a l’aparcament cridant com un boig que m’havien robat la moto! Havent dinat vaig buscar i rebucar entre el munt de llibres que tenia i no vaig trobar gran cosa sobre espiritisme, però vaig recordar qui en tenia, i molts: en Miquel, un mestre veí dels meus pares que tenia tota la col·lecció del “Mas Allà” dirigida pel llavors mediàtic Doctor Jiménez del Oso, tota una personalitat dins el món del paranormal. Vaig anar a buscar la moto a l’institut just abans que tanquessin el portal i vaig aprofitar per anar a fer un tomb. A l’institut hi havia una noia de segon que m’agradava i, sempre que tenia temps, passava pel seu carrer a veure si la veia. No hi va haver sort!

Al vespre ja tenia tota la col·lecció sencera de llibres relacionats amb la parapsicologia sobre la taula del meu escriptori. En Miquel em va fer endur tota la col·lecció tant si com no. Vaig començar a devorar tots els fascicles que feien referència a l’espiritisme, vaig llegir i prendre notes fins a quedar-me adormit.

El cap de setmana va transcórrer normalment. El dissabte, tot el dia, i el diumenge, al matí, vaig anar a treballar al Renta-cotxes Santa Eugènia, situat al costat de la gasolinera homònima. Sí, noi! Cada cap de setmana, en contra de la voluntat dels meus pares, anava a treballar per guanyar alguns diners. Passar l’aspirador per la moqueta dels cotxes era realment pesat,

però com que tots els que hi treballàvem teníem més o menys la mateixa edat, també ens divertíem i, a més, d’aquesta manera no havia de parar la mà als meus pares per demanar-los diners per sortir, per gasolina, etc. També ajudava el fet que en Candi, l’amo del negoci, era molt bona persona i ens tractava molt bé, fins i tot ens pagava el dinar del dissabte! L’única condició que tenia per seguir treballant-hi era no suspendre cap assignatura, exceptuant Francès, i jo ho complia (de les notes no n’havíem parlat mai).

Al diumenge a la tarda, com sempre, vaig anar, amb en Pep, a la Gatzara d’Anglès, una discoteca molt popular entre els joves i que, a més, tenia cinema. És a dir, pel mateix preu miràvem una pel·lícula i ballàvem la música “tecno” de moda: “Voy a mil, y no puedo parar...”, “Mil campanas suenan en mi corazón, que difícil es pedir perdón...”, “La noche no es para mi...”, etc. Vaig ballar un parell de cançons “lentes” amb la Carme, una amiga d’Amer que m’anava al darrere, però sense fer-li gaire cas, no podia deixar de pensar en tot el relacionat amb la sessió d’espiritisme del divendres i la història de la Montse. Tenia moltes ganes de fer una altra sessió ben feta amb les aportacions de tots quatre.

I va arribar l’esperat dilluns. Al matí, després del nostre partit de cada dia a tennis-esborrador, teníem al davant quatre hores de pràctiques: dues de química amb la Fernández, una mestra molt baixeta, però molt simpàtica i, després de l’esbarjo, dues més de biologia amb la Pla, una de les mestres més atractives que he tingut mai i més tenint en compte que a vegades portava bruses força transparents, el que feia que tots els nois “l’escoltèssim” amb la boca oberta. Com que les pràctiques les fèiem en grup i el nostre estava format, per descomptat, per en Pep, en Manel, en Xevi i jo –érem l’únic sense cap noia- vam passar les quatre hores xerrant i debatent sobre la informació que havíem obtingut referent a l’espiritisme. Vam quedar de fer campana a la tarda per anar a casa d’en Pep i fer una sessió. Total, a la tarda teníem classe de filosofia i català, tampoc ens perdríem gran cosa.

(continuarà...)

Ingredients:

- 4 talls de rap
- 4 talls de lluç
- 4 calamars una mica grossos
- 4 gambes
- 4 escamarlans
- 500 g de musclos
- 500 g de cloïsses
- 2 cebes
- 2 tomates
- 5 alls
- julivert
- ametlles i pinyons
- sal
- oli
- pebre
- aigua
- farina

Elaboració:

Netegeu el peix, poseu-li una mica de sal. Obriu els musclos i les cloïsses. Passeu el peix per farina i el fregiu en una paella amb oli i el reserveu. Passeu per picadora la ceba, la tomata, els alls, el julivert, les ametlles, els pinyons, la nou moscada i el pebre fins que quedi ben fi. Poseu oli en una cassola, salteu els escamarlans i les gambes i també les reserveu.

Poseu la salsa a la cassola quan ja hagi cuit una mica, poseu els calamars, un cop cuits aneu afegint el peix, els musclos i les cloïsses (amb el seu suc). Si cal, afegiu una mica d'aigua.

Finalment, poseu les gambes i els escamarlans i ja tindreu el plat acabat.

Es recomana fer-ho d'un dia per l'altre.

Recepta de la Sra. Catalina Soler Massos del grup de Les Cuïneres de Salt.

un Salt enrere

L'almanac dels pagesos, començat a editar l'any 1861, on podem veure al seu interior els dibuixos representatius de cadascun dels mesos de l'any i les activitats habituals de la pagesia. Durant molts anys va ser un referent per a molts particulars, hortolans, ramaders i pagesos de Salt. Avui dia es continua editant.

Dibuixos: Calendari dels Pagesos

GENER

FEBRER

MARÇ

ABRIL

MAIG

JUNY

JULIOL

AGOST

SETEMBRE

OCTUBRE

NOVEMBRE

DESEMBRE

naixements

Musa Jawo Jallow	30/10/2020	Issa Sidibe	26/11/2020	Yahia Ait Tamghart	18/12/2020
Valentino Ferrín Hurtado	10/11/2020	Triana Anacona Pino	26/11/2020	Clement Gómez González	20/12/2020
Mohamed Amin Belarbi	12/11/2020	Hiedan Martín Avellana	30/11/2020	Pau Toapanta Sangucho	22/12/2020
Laura Pérez Vázquez	13/11/2020	Nyamo Jabbi Jabbi	02/12/2020	Ashanti Diarra Funes	23/12/2020
Hamza Bakhti El Mhamdi	16/11/2020	Almas El Asri	02/12/2020	Uwais Ouchan Boubés	23/12/2020
Mohamed Conteh	18/11/2020	Steisy Tatiana Benítez Matute	03/12/2020	Queralt Cassà Oliveras	23/12/2020
Aixa Hammada El Ouazzani	18/11/2020	Nora Kantouj Aleinikava	05/12/2020	Salman Ahnouch	23/12/2020
Valentina Rodrigues Costa	18/11/2020	Fatoumata Jaiteh	08/12/2020	Nael Martos Vinardell	25/12/2020
Lúa Rubio Lagos	19/11/2020	Mariam Sillah	08/12/2020	Marie Michell Benítez Rivera	28/12/2020
Mahamadou Coulibaly	19/11/2020	Mustafa Jabi	11/12/2020	Tyrone Osayaentin Jonson	28/12/2020
Jannat Laghrissi	19/11/2020	Youssef Mallah	13/12/2020	Carla Baubés Garcia	29/12/2020
Haitham El Amri El Ouarti	20/11/2020	Keider Montero Javier	13/12/2020	Ivan Yeboah Nuamah	03/01/2021
Adriel E. Soto Cáceres	21/11/2020	Yasser Badri Ahannach	15/12/2020	Josué L. Barahona Camacho	03/01/2021
Aitana Jaramillo Rodas	22/11/2020	Aitana Pubill Martínez	15/12/2020	Aisha Saho	07/01/2021
Muhamed Touray Kanteh	22/11/2020	Youssef Maaroufi	16/12/2020	Malika El Mesbahy Moreno	07/01/2021
Hassan Touray Kanteh	22/11/2020	Cheikne Coulibaly	16/12/2020	Mamadou Diallo Diallo	08/01/2021
Imran El Alouia	22/11/2020	Firas El Anbi	16/12/2020	Zakaria Touiher	10/01/2021
Saja Danini Bourhail	23/11/2020	Kimberly Amador Andino	16/12/2020	Jared J. Rodríguez Fonseca	20/01/2021
Nour Kichou	23/11/2020	Jan García Soler	18/12/2020		

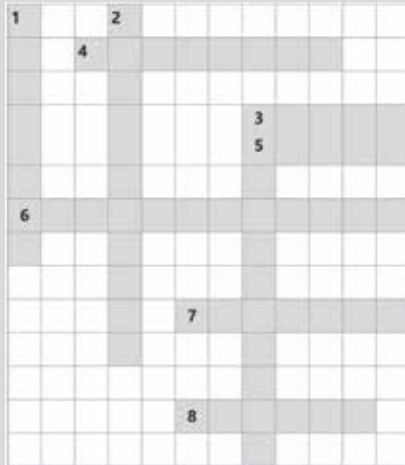
casaments

Ivan Puig Villar		Gyula Meter		Brahim Alaissaoui	
Marta Ferrer Pla	20/11/2020	Outania Touam	30/11/2020	Meriem Lahlal Zerrouk	17/12/2020
Juan Frco. Reina Lezama		José D. Alonzo Guzmán		Ghenadie Horo	
Belkin Karina Pineda Banegas	20/11/2020	Angélica S. Medina Maradiaga	03/12/2020	Heena Ventura Almeda	18/01/2021
Anouar Meziane Toukouki		David Martín Segura		Ilyass El Jaddaqui	
Jihade Peaje Benbourahla	20/11/2020	Angeles López Sánchez	10/12/2020	Claudia N. Ferrera Corea	21/01/2021
Hugo Danilo Pérez		Lluís Cañón Martínez			
Mercedes Pardo Expósito	20/11/2020	Ana Belén Valebona Biedma	14/12/2020		
David Condal Valentines		Alberto Cordero Hermosa			
Maria Pujolràs Blasco	23/11/2020	Mireia Jordà Paredes	15/01/2021		

defuncions

Ramon Pol Ventura, 88 anys	22/11/2020	Marlin Joana Raudales Ortega, 49 anys	27/12/2020
Carmen Garceso Moreno, 93 anys	23/11/2020	Lolita Reig Bosch, 97 anys	29/12/2020
Marta Latorre Enviz, 70 anys	28/11/2020	Lola Casadevall Pujolràs, 93 anys	01/01/2021
Eduard Juher Carreras, 67 anys	30/11/2020	Gabriel de la O Duran, 68 anys	01/01/2021
Jacint Marquès Reig, 85 anys	01/12/2020	Francisca Esteo Aguilera, 82 anys	02/01/2021
Agustín Solorzano Camacho, 85 anys	01/12/2020	Catalina Payet Laserna, 87 anys	03/01/2021
Mercedes Martín Fernández, 91 anys	10/12/2020	Xavier Juventench Massachs, 67 anys	04/01/2021
Josep Riera Palahí, 85 anys	13/12/2020	Rosario Delgado Gutiérrez, 74 anys	08/01/2021
Jose Carrasco Mata, 38 anys	17/12/2020	Onésimo Rodríguez Castarroyo, 76 anys	13/01/2021
Josep Martínez del Olmo, 65 anys	17/12/2020	Enric Vila Vila, 90 anys	18/01/2021
Rafael Jiménez Cuevas, 71 anys	17/12/2020	Federico Pérez Avilés, 55 anys	18/01/2021
Maria Lourdes Soler Soler, 73 anys	23/12/2020	Santiago Codina González, 85 anys	21/01/2021

Encreuats

Verticals

1 Parts de la sardana, que es divideixen en curts i llargs
 2 És un instrument de corda fregada. És el més greu d'aquesta família. Té elements que el fan semblant a la viola, el violoncel i el violí, però també ha heretat característiques que són més pròpies de la viola d'arc. Per les seves dimensions (al voltant d'1,85 m) es toca dret o assegut en un tamboret alt. Normalment porta el compàs de la Sardana

3 Abans de les dues últimes tirades hi ha una petita pausa del ball, en la qual els balladors abaixen els braços, mentre el flabiol toca de nou unes breus notes com a solista.

Horizontals

4 Formació, forma de dansar, agafats de les mans formant una rodona
 5 És una agrupació musical autòctona de Catalunya en la qual predominen els instruments de vent, que executen la música de diferents balls i danses tradicionals, en especial la sardana.

6 És una peça de calcer lleugera de fibres naturals amb una sola de cànem, fibra d'esparg, fique, jute o caranday, tradicional a moltes regions càlides del món. Ha estat el calçat tradicional tant masculí com femení de la gent de pagès (sobretot a zones poc humides), i també de les classes populars urbanes. També es fan servir per a ballar com a complement folklòric, entre altres manifestacions de la cultura popular catalana

7 És un instrument musical de vent de fusta de la família de les flautes, amb embocadura de bisell, i tocada amb una sola mà mentre amb l'altra es toca un tambor.

8 És un instrument de lengüeta doble, considerat un descendent de la xeremia, que es va tocar a tot d'Europa des de l'edat mitjana fins al segle XVII. D'aleshores ençà, ha sofert una evolució isolada a Catalunya, on ha esdevingut un dels instruments més representatius de la música autòctona i veritable protagonista en les sardanes. Sembla que deu el nom a l'instrument del qual va evolucionar, la xeremia tenor.

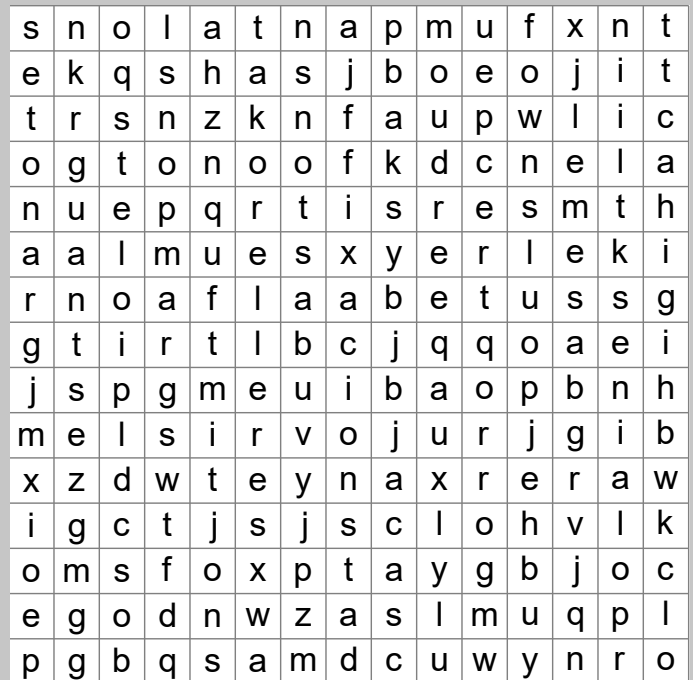

Solució

Sopa de lletres

guants	bastons	granotes	grampons
gorro	botes	mitjons	piolets
jersei	fixacions	casac	orelleres
jaqueta	pantalons	polaines	

FARMÀCIES de guàrdia: mes de FEBRER

MIGUELEZ, Major, 20 - 972230568 **Dies: 5 - 18**
ESCATLLAR, Guillerles, 60 - 972230103 **Dies: 9 - 22**
JUBERO, Major, 157 - 972233518 **Dies: 6 - 19**
BALERI, Pla de Salt, 15 - 972441001 **Dies: 11 - 24**
DOMENECH, Llevadores, 7-9 - 972439935 **Dies: 13 - 26**
MORENETA, Moreneta, 39 - 972607237 **Dies: 2 - 15 - 28**

PLAÇA DELS PEIXOS, Esteve Vila, 1 - 972978376 **Dies: 1 - 14 - 27**
NIETO, Àngel Guimerà, 75 - 972233645 **Dies: 7 - 20**
ORDIS, Pg. Països Catalans, 65 - 972237704 **Dies: 8 - 21**
MUÑOZ, Pg. Països Catalans, 145 - 972243412 **Dies: 10 - 23**
ROSA AGUER, Major, 269 - 972231249 **Dies: 4 - 17**
NOGUERA, Pg. M. de Camps, 20 - 972232578 **Dies: 12 - 25**
BROSSOLEY, (Espai Girones) - 972439189 **Dies: 3 - 16**

LA MIRADA INSÒLITA

Quis Mateu

9 - EL GOS SAVI

Quis Mateu